

„γ”
(„GAMMA”)

VIHKO

Sisältö

1)

1-52

Hoeniger	s. 2	Bérard	[23-24]
Théry	[3]	Lair	[25]
Lescure	[5-6]	Russier	[27]
Patouillet	[9-12]	Tonnelat	[35]
Moos	[14-15]	Colson	[37]
Bruneau	[17-18]	Redslob	[39-41]
Lysis	[19-21]	<i>P. Louis</i>	[43-45]
Hubert	[22]	<i>Morris</i>	[47-50]

Kirjallisuusviitteitä:

2; 7 ja 8; 13; 15, 16 ja 18; 34

HOENIGER. „SAKSAN SOTALAITOKSEN
TALOUDELLINEN MERKITYS”

2) Prof. tri Robert *Hoeniger*: „Saksan sotalaitoksen taloudellinen merkitys”. Leipzig 1913. („Gehe-Stiftung”-esitelmät. V osa, 2. vihko.)

Militarismille uskollisen henkisesti lattean miehen lörpöttelyä, hän todistelee, ettei armeijaan käytetyt varat ole muka menneet suinkaan hukkaan, koska ne jäävät maahan, ne tuottavat tavattoman suurta voittoa, asepalvelu kasvattaa ja karaisee etc. etc.²⁰

Kuvaava lainaus:

...,Edustaja *Erzberger* sanoi valtiopäivillä (huhtikuun 24 pnä 1912): 'Jos herra sotaministeri tahtois tyydyttää kaikki varuskuntia koskevat pyynnöt, joita esitetään sotaministeriölle, niin hänen pitäisi anoa kuusi kertaa enemmän sotilasmäärärahoja' ” (s. 18).

Pikkuporvaristolle on kaikenlaista hyötyä varuskunnista. Siinä eräs militarismin nauttiman suosion syy!

Kirjallisuutta:

Wilhelm *Ahr*: „Suurvaltojen sotalaitos ja kansantalous viimeksi kuluneiden 30 vuoden aikana”, Berliini 1909.

Hartwig *Schubart*: „Valtion taloudellisen tilan ja sota-voimien välinen suhde”. Berliini 1910.

„Militärwochenblatt”. Liitteet: 90 (1902) ja 10 (1904).

Fr. *Braumann*: „Varuskunnan taloudellinen hyödyllisyys”. Magdeburg 1913.

„Aikamme kulttuuri”, IV osa, 12. nide („Technik des Kriegswesens”).

THÉRY. „TALOUDELLINEN EUROOPPA”

Edmond *Théry*. „Taloudellinen Eurooppa”. Pariisi 1911. (3
(Kirjoittaja on „L'Économiste européen” julkaisun toimittaja, lukuisten taloustieteellisten teosten kirjoittaja.)

Kirjassa on *hyvin paljon* vertailevia taulukoita: {teksti näyttää olevan vain taulukkoihin liittyvää }

Väestö (miljoonissa)

	1858	1883	1908	1858–1883	1883–1908
Saksa	36.8	46.2	63.3	+26%	+37%
Englanti	28.6	35.7	45.1	25	26
Ranska	34.6	37.9	39.3	9	4
Venäjä (Euroopan-)	66.8	86.1	129.8	29	51
Koko Eurooppa	278.1	335.1	436.1	20	30

Valtion menot (miljoonissa frangeissa)

	1858	1883	1908	1858 - 1883	1883 - 1908
Saksa	801	2 695	9 263	+ 236	+ 244
Englanti	1 651	2 192	5 169	33	136
Ranska	1 717	3 573	3 910	108	6*
j.n.e.					

Armeijan ja laivaston ylläpitomenot

	1883	1908
Saksa	458	1 068
	+ 46	436
Englanti	432	676
	270	811
Ranska	584	780
	205	320
Venäjä	772	1 280
	122	231
j.n.e.		

Kivihiilen tuotanto

	1898/9	miljoonaa tonnia	1908/9	
Saksa	130.9		205.7	+57 %
Ranska	32.4		37.9	+17 %
Englanti	202.0		272.1	+35 %

Takkiraudan tuotanto

Saksa	7.1	12.7	+72 %
Ranska	2.5	3.6	+43 %
Englanti	8.8	9.7	+10 %
j.n.e.			

MONTESQUIOUN JA ESTÈVEN TEOKSIA
 JA REVERE'IN ARTIKKELIA KOSKEVIA HUOMAUTUKSIA

- 4) Montesquiou. „Amerikan obligaatiot ja Ranskan salkku”.
 Pariisi 1912. (Neuvoja kapitalisteille: olkaa varovaisia)

L. Estève: „Imperialismin uusi luonne: Ernest Seillière”.
 Pariisi 1913.

((Imperialismin luonteen käsittäminen à la Nietzsche ²¹,))
 ja vain luonteenkuvausta.

* Näin on Théryllä. *Toim.*

C. T. Revere. „Latinalaisen Amerikan kauppamahdollisuudet“, „The North American Review'ssä“ julkaistu kirjoitus. 1915 (201. osa), s. 78:

„Lontoossa ilmestynvä *The South American Journal* tiedottaa, että Latinalaisessa Amerikassa brittiläiset pääomansijoitukset olivat vuoden 1913 lopulla yhteensä 5 008 673 000 dollaria.”

Verrattava Paishiin 1909 *

5 mrd. dollaria \times 5 = 25 mrd. frangia || NB

LESCURE. „SÄÄSTÖTALLETUKSET RANSKASSA”

Jean Lescure. „Säästötalletukset Ranskassa”. Pariisi (5) 1914.

Tekijä huomauttaa esipuheessaan, että hänen kirjoituksensa on jo julkaistu kerran „*Schriften des Vereins für Sozialpolitik*” julkaisussa, 137. nide, III — eri maiden säästötalletuksia koskevilla kyselytiedoissa. NB

Huomattava s. 110, VI taulukko. „Ranskan varallisuustilastoa” (hra Neymarckin mukaan)

		Miljardia frangia	
Ranskalaisia arvopapereita:		Ulkomaisia arvopapereita:	
1850	— — —	9	— — — — —
1860	— — —	31	— — — — —
1869	— — —	33	— — — — —
1880	— — —	56	— — — — —
1890	— — —	74	— — — — —
1902	— — — 87:stä 90:een	— — — — —	— — — — — 25:stä 27:ään
1909	— — — 105 „ 116 ”	— — — — —	— — — — — 35 ” 40 ”

Arvopaperitalletukset (miljoonissa frangeissa)
(s. 51)

	„Crédit Lyonnais”	„Société Générale”	„Comptoir d'Escompte”
1863	— 9.8	— 57.4	— —
1869	— 54.0	— 88.3	— —
1875	— 139.7	— 205.7	— —
1880	— 244.6	— 253.7	— —
1890	— 300.3	— 251.0	— 122.9
1900	— 546.3	— 347.6	— 365.4
1910	— 839.0	— 562.2	— 633.3
1912	— 859.6	— 446.5	— 674.3

* Paishia ks. tästä osasta, s. 368. Toim.

Tilejä „Crédit Lyonnais'ssa” (s. 52) *:

1863	—	2 568	1890	—	144 000
1869	—	14 490	1900	—	263 768
1875	—	28 535	1912	—	633 539
1880	—	63 674			

- 6) s. 60: „Ranskan 9 rauta- ja teräsyhtiön vararahastot” vuosina 1904—1908 keskimäärin (vuotta kohti) = 23,8 miljoonaa frangia (rajoitun toistaiseksi tarkastelussa tähän).

HISHIDA. „JAPANIN KANSAINVÄLINEN
SUURVALTA-ASEMA”

Hishida. „Japanin kansainvälinen suurvalta-asema”. New York 1905. (Väitöskirja.)

Näyttää oppilaan tekeleeltä. Japanin historian kertausta versus muut maat vuodesta 660 e. Kr. vuoteen 1905.

„Siitä pitäen (vuosien 1894/5 Kiinan sodasta alkaen) Kaukoidästä tuli ennen muuta Ranskan, Ison-Britannian, Saksan, Japanin, Venäjän ja Yhdysvaltojen pyrkimysten peruskohde niiden yrittäessä tyydyttää kaupallisia ja poliittisia ’imperialistisia ekspansiohalujaan’ ” (s. 256).

„Suurvaltojen taloudellinen aktiivisuus muotoutui ’imperialismiksi’, joka merkitsee suurvaltojen pyrkimystä päästä kontrolloimaan — taloudellisten tai poliittisten tarkoituserien vuoksi — ’niin suurta osaa maapallon pintalasta kuin ne suinkin jaksavat ja kykenevät’ ” (s. 269).

Lainauksia:

Reinsch. „Maailmanpolitiikka”. New York 1902.

Hobson. „Imperialismi”.

Colquhoun. „Tyynen meren herruus”. New York 1902.

Debidour. „Euroopan diplomatian historia”. Pariisi 1891 (kaksi osaa).

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, s. 207. Toim.

KIRJALLISUUSVIITTEITÄ ENGLANTILAISISTA TEOKSISTA
JA „CONRADIN VUOSIKIRJOISTA“*Englantilaisista teoksista:*

- C. K. Hobson. „Pääoman vienti“. 8° (290 sivua). 7 shill. (7)
6 pennyä. (Constable.) Toukokuu 1914.
- J. A. Hobson. „Petturuuskauppaa: tutkielma poliittisista
puolueista“. 8° (1 shill.) (Unwin). Kesäkuu 1914.
- „ „Työ ja varallisuus: inhimillinen arvio“. (8°)
(386 sivua). 8 shill. 6 pennyä (Macmillan).
Kesäkuu 1914.
- „ „Maailmanhallituksen suuntaan“. 8° (216 sivua)
2 shill. 6 pennyä (Allen ja Unwin). Heinäkuu
1915.
- J. H. Jones. „Sota- ja valloitusajan talouselämä“ (Norman
Angellista). Kesäkuu 1915 (King). 178 sivua
(2 shill. 6 pennyä).
- H. G. Wells. „Sota ja sosialismi“. 1 penny (julk. „Ahjo“).
Helmikuu 1915.
- Hartley Withers. „Sota ja Lombard Street“. 8° (180 sivua),
3 shill. 6 pennyä (Smith). Tammikuu 1915.
- Cl. W. Barron. „Uskallettua sotaa“ (4 shill. 6 pennyä).
Toukokuu 1915.
- A. L. Bowley. „Sodan vaikutus Yhdistyneen kuningas-
kunnan ulkomaankauppaan 1906—1914“. 8°
(64 sivua), 2 shill. Maaliskuu 1915.
- A. W. Humphrey. „Kansainvälinen sosialistinen liike ja
sota“. 8° (176 sivua), 3 shill. 6 pennyä. Helmi-
kuu 1915.
- F. W. Hirst. „Sodan kansantaloustiedettä“. Heinäkuu
1915. 8° (342 sivua), 5 shill.
- Vigilant. „Vallankumous ja sota“. 1 shill. (syyskuu 1915).
- Connolly. „Irlannin toinen valtaaminen“. 6 pennyä. Huh-
tikuu 1915.
- Conradin „*Jahrbücher für Nationalökonomie* (8)
etc.“ (NB 3. sarja. 49. nide = 1915, 1)
(3. sarja. 21. nide = 1901.
40. nide = 1910.)
- Glier. „Amerikan rautateollisuuden nykyisestä tilasta“.
3. sarja. 35. nide, 587.

- Jeremias *Jenks.* „Yhdysvaltojen trustit”. 3. sarja. I nide, 1.
- Goldstein. „Kartelloitumisen nykyinen tila: Venäjä” (3. sarja. 40. nide, 162).
- Saenger. „Britannian imperialismin taloudelliset näköalat”. Berliini 1906 (lausunto 3. sarjassa. 36. nide, 397).

PATOUILLET. „AMERIKAN IMPERIALISMI”

- 9) Joseph *Patouillet.* „Amerikan imperialismi”. Dijon 1904. (Väitöskirja.) (388 sivua)

Väitöskirja. Aivan oppilaan tekele. Tieteellistä arvoa ei ole, ei muuta *paitsi* lukuisia lainauksia ja eräiden tosiasioiden *yhdistelyä*. Etupäässä lakitieteellistä lörpötelyä, taloustieteellinen puoli heikko.

Tekijä siteeraa (alussa) Hobsonia („Imperialismi”) ja ottaa tältä yleisimmin tunnetut tosiasiat.

Tekijä puhuu *Englannin* (s. 33 ja seur.) ja *Saksan* (s. 36 ja seur.) *imperialismista* kuten tosiasiaista (II luvun I ja II alaosasto).

2 sanaa Japanin ja Venäjän imperialismista (s. 39 in fine).

s. 43: „Imperialismi merkitsee käytännössä maailman avainasemien, muttei solilaallisten avainasemien, kuten Rooman imperiumin aikoina, vaan suurten taloudellisten ja kaupallisten avainasemien tavoittelua. Se merkitsee, ettei pyritä pyöristämään aluetta, vaan valloittamaan ja miehittämään huomattavimmat solmukohdat, joiden kautta maailmankauppa käy; ettei tavoitella suuria siirtomaita, vaan sijainniltaan edullisia siirtomaita, jotta voitaisiin peittää maapallo kauttaaltaan tiheällä asemien, hiilivarastojen ja kaapelien verkolla” (lainaus *de Lapradellen* teoksesta „Yhdysvaltojen imperialismi ja amerikkalaisuus”. „Revue du droit publique”, 1900, XIII nide, ss. 65—6. Patouillet'lla lainaus s. 43).

Driault („Valtiollisia probleemeja”, ss. 221—2): „Espanjan musertava tappio oli yllättävä toteamus... Oli tuntunut

selvältä, että tasapaino maailmassa oli kysymys, jonka ratkaiseminen kuului Euroopan 5—6 johtavalle valtiolle: tähän ongelmaan oli ilmaantunut tuntematon tekijä” (s. 49).

„Siis sota Kuubasta oli taloudellista sotaa siinä mielessä, että sen tarkoituksena oli saaren sokerimarkkinoiden valtaaminen; samoin Havaijisaarten ja Filippiinien annektointiin oli syynä se, että pyrittiin valtaamaan näiden kuumien vyöhykkeen maiden kahvin- ja sokerintuotanto” (s. 51). (Idem, ss. 62—3)... (10

„Siis menekkimarkkinoiden valtaaminen, kuumien vyöhykkeen tuotteiden tavoittelu — tämä on pohjimmaltaan syynä siihen siirtomaavaltauspolitiikkaan, jota sanotaan imperialismiksi. Kaikki nuo siirtomaat ovat samalla mainioita strategisia kohteita, joiden merkityksen osoittamme: ...ne tarvitsivat tukikohtia... saadakseen haltuunsa Aasian markkinat”... (s. 64).

Yhdysvaltojen %-osuus vientikaupassa

Koko vienti miljoonissa dollareissa	Eurooppa	Pohjois-Amerikka	Etelä-Amerikka	Aasia	Oseania	Afrikka
1870	79.35	13.03	4.00	2.07	0.82	0.64
1880	86.10	8.31	2.77	1.30	0.82	0.61
857.8 1890	79.74	10.98	4.52	2.30	1.92	0.54
1 394.3 1900	74.00	13.45	2.79	4.66	3.11	1.79
1902	72.96	14.76	2.75	4.68	2.48	2.42

hyvin paljon, lukematon määrä viittauksia tulevaan Tyy-
nestä merestä käytävään kamppailuun

Havaijisaaret — 1/2 matkaa Panamasta Hongkongiin.

Filippiinit — askel kohti Aasiaa ja *Kiinaa* (s. 118).
Idem 119—120—122.

Kuubasta käytyä Espanjan sotaa puolusteltiin *vapauspyrkimyksillä*, Kuuban vapauttamisella etc. (s. 158 ja seur.)

Perustuslaki vaatii koko Yhdysvalloissa yhtäläistä verotusta etc. „Selitetään”, ettei tämä koske siirtomaita, koska nämä *eivät* ole Yhdysvaltojen osia, vaan *kuuluvat* sille (s. 175). „*Vähitellen*” tullaan (muka) laajentamaan siirtomaiden oikeuksia sic!
(s. 190) (täysin samoja oikeuksia *ei* anneta)...

Kanada. Sen taloudellinen alistaminen valmistaa tietä sen valtiolliselle „liittämiselle” (s. 198).

11)

||| „Saksa” (sic) haluaa Amerikan Yhdysvaltojen |||
||| „vastapainoksi Euroopan Yhdysvaltoja” (s. 205)... |||

Euroopan
Yhdysval-
lat²² (ja
Vilhelm II)

....,Vuodesta 1897 alkaen Vilhelm II on esittänyt monta kertaa ajatuksen sellaisesta politiikasta, että yhdistyttäisiin valtamerentakaisen kilpailun vastustamiseksi — politiikasta, jonka perustana olisi Eurooppaa käsitävä tullisopimus, eräänlainen Yhdysvaltoja vastaan suuntautuva mannermainen sulkua”... (205),Ranskassa on Euroopan tulliliiton muodostamista propagoinut Paul Leroy-Beaulieu” (206)...

||| „suotuisa
aikaan-
saannos” |||

....,Euroopan valtioiden välinen sopimus muodostunee erääksi suotuisimmaksi Amerikan imperialismiin aikaansaannokseksi” (206).

Amerikassa tapahtumat ovat aiheuttaneet „*imperialismin vastustajien*” ja imperialistien välisen taistelun (s. 268, II kirja, I luku: „Imperialistit ja imperialismin vastustajat”)... Imperialismi on mukaristiriidassa vapauden kanssa etc., johtaa siirtomaiden orjuutukseen etc. (*kaikki demokraattien todisteperusteet: useita sitaatteja*). Muuan amerikkalainen imperialismiin vastustaja on lainannut *Lincolnin* sanoja:

„Kun valkoihoinen ihminen itse hallitsee itseään, on se itsehallintoa; kun hän itse hallitsee itseään ja sen ohella vielä muita, ei se ole enää itsehallintoa, vaan despotismia” * (272).

— *Phelps.* „Yhdysvaltojen aseellinen puuttuminen Kuuban asioihin” (New York 1898) ja muut ovat julistaneet Kuuban sodan „*rikolliseksi*” j.n.e.

III luku, s. 293, on otsikoitu: „Yhdysvaltojen nykyinen politiikka: imperialismiin ja Monroen opin²³ yhdistäminen”: yhdistettiin, selitettiin!!!

12)

Eteläamerikkalaiset kapinoivat (s. 311 ja seur.) Monroen opin sellaista tulkintaa vastaan, että muka Amerikka kuuluu pohjoisamerikkalaisille. He pelkäävät Yhdysvaltoja

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, s. 278. *Toim.*

ja haluavat itsenäisyyttä. Yhdysvalloilla on „tähtäimes-
sään” Etelä-Amerikka ja se yrittää estää *Saksan vaikutus-
vallan voimistumista siellä...*

(Vrt. Novicowin kirjallisuusviitteisiin, ks. erikseen *.)

Liittäessään alueihinsa Filippiinit Yhdysvallat veti huu-
lesta filippiiniläisten johtajaa *Aguinaldoa* lupaamalla
maalle vapauden (s. 373): „liittäminen selitettiin 'shovi-
nistien petokseksi' ” **.

Atkinson. „Rikollinen hyökkäys, kuka sen suoritti?”

Boston 1899.

„*The North American Review*”. 1899, syyskuu. *Fili-
pino.* „Aguinaldon syytökset Yhdysvaltoja vastaan”.

NB

Etelä-Amerikassa pyritään yhä voimakkaammin
lähenevään Espanjaa, Madridin kongressissa
v. 1900 (Espanjan ja Amerikan) oli edustajia 15:stä
Etelä-Amerikan valtiosta (s. 326) (*). Kanssakäymi-
nen Espanjan kanssa, Espanjan vaikutus, „latina-
laisten” myötätunto etc. lisääntyy. (**).

NB

s. 379: „Kansallisten sotien aikakausi näyttää men-
neen nyt ohi”...

sic!

(sodat markkina-alueista j.n.e.)

(*) „*Revue des deux mondes*”. 1901 (15. XI).

(**) Tunnus: „Espanjan ja Amerikan liitto”.

NB

AMERIKAN IMPERIALISMIA KOSKEVIA PATOUILLET'N KIRJALLISUUSVIITTEITÄ

(Amerikan imperialismia etc. koskevia Patouillet'n viit-
teitä) (13)

Carpenter. „Amerikan hyökkäys (alueellinen ekspansio)”.
New York 1902.

E. Driault. „19. vuosisadan lopun valtiollisia ja yhteiskun-
nallisia probleemeja”. Pariisi 1900.

W. E. Griffis. „Amerikka Idässä”. New York 1899.

D. St. Jordan. „Valtakunnallinen demokratia”. New York
1899.

* Ks. tätä osaa, s. 189. *Toim.*

** Ks. V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, ss. 277—278. *Toim.*

- De Molinari*. „20. vuosisadan ongelmia”. Pariisi 1901.
- Roosevelt*. „Amerikkalaisia ihanteita”. New York 1901.—
„Uutteraa elämää”. Lontoo 1903.
- Paul Séé*. „Amerikkalaisvaara”. Pariisi 1903.
- Seillière*. „Imperialismin filosofia”. Pariisi 1903.
- Stead*. „Maailman amerikkalaistuminen”. Pariisi 1903.
- „Annales des sciences politiques”: 1902 (XVII nide).
E. Boutmy. „Yhdysvallat ja imperialismi” (s. 1 ja seur.).
- „Le Correspondant”. 1890 (25. I). *Cl. Jannet*. „Taloudelliset tosiasiat ja yhteiskunnallinen liike Amerikassa” (s. 348 ja seur.).
- „L’Economiste français”. 1899, 1. VII. *Leroy-Beaulieu*. „Amerikan ekspansio etc.”.
- „Le monde économique”. 1896 (4 ja 18. IV). *Machat*. „Yhdysvaltojen ja Euroopan kaupallinen kilpailu Amerikassa”.
- „La Grande Revue”. 1899 (1. X). *Weulersse*. „Amerikan ekspansio”.
- „Revue politique et littéraire” (Revue bleue). 1896 (9. V).
Moireau. „Yhdysvaltojen jingot ja jingoismi” (ss. 593—7). 1900 (21. IV). *Driault*. „Yhdysvaltojen imperialismi” (s. 502 ja seur.).
- „La Revue de Paris”. 1899 (15. III). *De Rousiers*. „Amerikan imperialismi”.
- „The North American Review”. 1898, syyskuu. *Conant*. „Imperialismin taloudellinen perusta”.
1897, n:o 2. *Chapman*. „Pseudoisänmaallisuuden vaara”.
1899, n:o 1. *Carnegie*. „Amerikkalaisuus versus imperialismi”.
1902, n:o 12. *Winstow*. „Anti-imperialismiusko”.
1903, n:o 1. *Bonsal*. „Suur-Saksa Etelä-Amerikassa”.
- „The Fortnightly Review”. 1901, elokuu. *Brooks*. „Amerikan imperialismi”.
- „Deutsche Rundschau”. 1902, marraskuu. *Schierbrand*. „Imperialismi-aate Amerikassa”.
- „Revue socialiste”. 1904, helmikuu. *Colajanni*. „Anglosaksien imperialismi”.
- „Le Mercure de France”, 1904, huhtikuu. *P. Louis*. „Essee imperialismista”.

- „Revue des deux mondes”. 1903 (15. VII). *Leroy-Beaulieu*.
 „Brittiläinen imperiumi ja imperialismin kriisi”.
 ? *Novicow*. „Euroopan federaatio”. 2. painos. Pariisi 1901.
E. Théry. „Englannin, Yhdysvaltojen ja Saksan talous-
 historiaa”. Pariisi 1902.
V. Bérard. „Englanti ja imperialismi”. Pariisi 1900.
Lair. „Saksan imperialismi”. Pariisi 1902.

MOOS. „RANSKAN LUOTTOLAITOKSET
 JA RANSKAN JA ENGLANNIN
 ULKOMAISET PÄÄOMANSIJOITUKSET”

„Jahrbücher für Nationalökonomie”. 3. sarja. XXXIX (39) (14
 nide. 1910.

Ferdinand *Moos*. „Ranskan luottolaitokset ja
 Ranskan ja Englannin ulkomaiset pääoman-
 sijoitukset” (ss. 237—256).

Englannista vain puoli sivua, yhteenvedot
 G. Paishin. Eräitä Ranskaa koskevia kirjallisuus-
 viitteitä ja numerotietoja:

vähän

Polemiikkia: *Lysis*. „Finanssioligarkia”. Pariisi 1907, ja
Testis. „Luottolaitokset”. Pariisi 1907.

Henri Michel. „Edustajakamarissa 30. XI. 1909 pidetty puhe”.
 „Taloudellinen maailma”, artikkelit vuosilta 1906 ja 1907
 (P. Beauregard).

Jules Domergue („Taloudellinen uudistus”).

M. Manchez („Le Temps”, 2. I. 1910) laskee olevan
 ulkomailla ranskalaisia pääomia 35 miljardia fran-
 gia (s. 240).

Neymarck („Koroillaeläjä”) laskee olevan ulkomailla
 ranskalaisia pääomia 25—30 miljardia frangia
 (s. 243).

Arvopaperimäärä Pariisin pörssissä = 130 miljardia fran-
 gia (s. 243).

siinä luvussa { 64 { ranskalaisia }
 { 66 { ulkomaisia } }

Portugali sai Brasilialta (-sta) vuosina 1696—1754
 2 400 miljoonaa frangia (s. 238).

Hollantilaisia pääomia oli Englannissa vuonna
 1747 1 600 milj. guldenia (ibidem).

Raha virtaa sinne, missä korko-% on suurempi.

Lysisin mukaan: Talletukset (4 pankin) — („Crédit Lyonnais” + „Comptoir National” + „Société Générale” + „Crédit Industriel et Commercial”) (s. 252):

1885—	912	miljoonaa	frangia	
1890—	1 302	”	”	
1900—	2 171	”	”	
1905—	2 897	”	”	(Lysisin mukaan)

50
hen-
keä

„Johtokunnan jäseneksi pääsemiseen riittää, jos omistaa 50—200—300 osaketta... Siis noin 50 hengellä, jotka omistavat yhteensä ehkä korkeintaan 8 miljoonaa frangia, on vuodesta toiseen käytettävissään yli $2\frac{1}{2}$ miljardin talletukset ja yli $1\frac{1}{2}$ miljardin frangin arvosta vuosittaisia uusia talletuksia eivätkä he tee siitä kenellekään tiliä” (252).

15) Mitä lainoihin tulee, lainaa ottava valtio ei saa koskaan $> 90\%$ (s. 253) — muun ottavat pankit. Kiinalaisvenäläinen laina v. 1895 400 miljoonaa frangia 4% korolla. „Kurssi merkittäessä 450. Ensimmäinen noteerattu kurssi 495. Korkein kurssi 520. Erotus kuukauden aikana 45 fr. eli 10%... Yksistään 'Banque de Paris et des Pays Bas' ansaitsi tällä 20 miljoonaa frangia” (253) j.n.e.

NB ((I. 1907 — sosialistit arvostelivat jyrkästi edustajakamarissa varojen sijoittamista *Venäjäin lainoihin*...

KOUZNIETSOW. „SIVISTYS- JA KIELITAISTELU KESKI-AASIASSA”

P. Kouznietsow. „Sivistys- ja kielitaistelu Keski-Aasiassa”. Pariisi 1912. (Väitöskirja — Pariisi.) (353 sivua)

Kirjassa käsitellään vain Turkestanian, — sen historiaa, kolonisaatiota (m.m. Andizhanin kapinaliike 1898; tekijä varoittaa vastaisuudenkin varalta)... ((s. 295 ja seur.))

Kulttuurin, puuvillanviljelyn, rautateiden etc. etc. kehitys. Paljon kirjallisuusviitteitä... Näkökanta tuntuu viralliselta.

UUTTA KIRJALLISUUTTA „CONRADIN VUOSIKIRJOISTA”

Uutta kirjallisuutta:

- Léopold Lacour. „Nykyajan Ranska. Poliittisia ja sosiaalisia ongelmia”. Pariisi 1909.
- De Leener. „Teollisuudenharjoittajien *syndikaatti*. *Belgia*”. Pariisi 1909 (2 osaa).
- J. Sh. Nicholson. „Imperiumisuunnitelma. (Imperialismin talouselämä)”. Lontoo 1909 (310 siv.).
- Henri Andrillon. „Saksan ekspansio”. Angoulême 1909.
„Saksan kehittyminen maailmanvallaksi” („Annals of the American Academyn” liite, tammikuu 1910.) !! Nil.
Nollan arvoinen. Lähettilään puhetta!!!
- Marcel Dubois. „Ranska ja sen siirtomaat”. Pariisi 1910.
- Jean Cruppi. „Ranskan taloudellisen ekspansioon puolesta”. Pariisi 1910.
- Jean Raffard. „Pankkitoiminnan keskittyminen Englannissa”. Pariisi 1910.
- L. Gautier. „Valtio finanssimiehenä”. Pariisi 1910.
- Eduard Driault. „Nyky maailma. Valtio- ja talous-
tieteellinen tutkielma”. Pariisi 1909 (372 sivua). NB (16
- [Arvostelu „Jahrbücherissä”, 41. nide, s. 269 — puhutaan kehuvassa äänilajissa tästä „maailmanhistoriallisesta lukemistosta”, varsinkin „taloudellisten prosessien” merkityksestä „nykyiselle politiikalle”.]
- Fr. E. Junge. „Amerikan talouspolitiikka”. Berliini 1910.
- Godfernaux. „Ranskan siirtomaiden rautatiet”. Pariisi 1911 (439 sivua).
- Aug. Terrier ja Ch. Mourey. „Ranskan ekspansio”. Pariisi 1910.
- Charles Du-Hemme. „Finanssi-imperialismi. Ranskan yleinen kauppa- ja teollisuustoiminnan edistämisyhdistys. Kirjan alussa finanssiministerille osoitettu ? kirje”. Pariisi 1910 (95 sivua). ? (Pariisi, „Kauppa- ja finanssikatsaus”).
- J. Bourdeau. „Kahden orjuuden välillä” (...Sosialismi... (!!!!) *imperialismi*...). Pariisi 1910.
- Geoffrey Drage. „Valtakunnallinen kaupan järjestely”. ? Lontoo 1911 (374 sivua).
- R. G. Lévy. „Emissiopankit”. Pariisi 1911 (628 sivua).
- Marcel Gras. „Koneistumisesta ja sen seurauksista”... Pariisi 1911. (Väitöskirja.)

- || *Edmond Théry*. „Euroopan talous”. 2. painos. Pariisi 1911 (332 sivua).
- || *Sama*. „Ranskan kansallisvarallisuus”. Pariisi 1911.
- Lucien Hubert*. „Saksan aktiivisuus”. Pariisi 1911.
- Ed. Pfeiffer*. „Fabiolaisseura ja Englannin sosialistinen liike”. Pariisi 1911. (Väitöskirja.)
- Arthur Boucher* (eversti). „Ranska voittajana lähitulevaisuuden sodassa”. Pariisi 1911 (93 sivua).
- NB || „Jahrbücher”. 42. nide (1911). NB Goldschmidtin artikkeli *Uuden Seelannin* agraarilainsäädännöstä ja agrarijärjestelmästä.
- Schneider*. „Jahrbuch der deutschen Kolonien”. 4. vuosikerta. 1911.
- Mamroth*. „Teollisuuskonstitutionalismi”. Jena 1911 (lausunto 43. niteessä. 1912).
- Schachner*. „Sosiaalinen kysymys Australiassa ja Uudessa Seelannissa”. Jena 1911 (seikkaperäinen selostus 43. niteessä, 1912).
- Overzier*. „Englantilais-amerikkalainen laivaliikennetrusti”. Berliini 1912 (4 markkaa).
- Goldschmidt*. „Saksan kivihiihiteollisuuden keskittymisestä”. 1912 („Badenin korkeakoulujen kansantaloudellisia tutkielmia”).
- Ibidem: Briefs*. „Spriikartelli”. 1912.
- Hillringhaus*. „Saksan rautateollisuusyndikaatit ja niiden kehittyminen yhdeksi syndikaatiksi”. Leipzig 1912. (3 markkaa)
- Enrico Leone*. „Ekspansionismi ja siirtomaat”. Rooma 1911. (235 sivua) 2 liiraa.
- „Jahrbücher”, 44. nide (= 1912,2):
- P. Passama*. „Teollisuuden keskittymisen uudet muodot”. Pariisi 1910 (341 sivua). 8.50 frangia.
- Bosenick*. „Saksalaisen pankkitoiminnan uusi sekamuoto” (Erittelyä.) München 1912 (366 sivua).
- Argentarius*. „Pankinjohtajan kirjeitä”. Berliini (Pankkikustantamo), 1912 (1 markka) (??).
- P. Hausmeister*. „Suuryritys ja monopoli Saksan pankkitoiminnassa”. (Kansantajuinen kirjoitus.) Stuttgart 1912.
- Hennebicque Léon*. „Länsimainen imperialismi. Englannin imperialismin synty”. Bryssel 1913. (295 sivua, 6 frangia) [45. nide].
- Réné Pinon*. „Ranska ja Saksa. 1870—1913”. Pariisi 1913.

- Emil *Becqué*. „Pääomien kansainvälistyminen”. Montpel-
lier 1912 (432 sivua). 6 frangia.
- B. *Ischchanian*. „Ulkomaiset ainekset Venäjän kansan-
taloudessa”. Berliini 1913 (300 sivua). 7 markkaa.
Lausunto 47. niteessä: paljon pääoman tuonnista.
Tekijä laskee Venäjän olevan velkaa Länsi- |||
Euroopalle 6 miljardia ruplaa.
- Paul *Eckhardt*. „Maailmantaloustieteellinen katsaus”. Bie-
lefeld 1913 (140 sivua) (2.30 markkaa).
- François *Maur*y. „Ranskalaiset arvopaperit 10 viime vuo- (17
den aikana”. Pariisi 1912. (Tilastoa 10 vuoden ajalta
kapitalisteja varten. Lukematon määrä tietoja %-lukui-
neen y.m. varmuus-%:einen j.n.e.)

LOUIS BRUNEAU. „SAKSA RANSKASSA”

Louis *Bruneau*. „Saksa Ranskassa”. 2. painos. Pariisi 1914
(„La Grande Revue” artikkeleja).

lainauksia:

- L. *Nicot*. „Saksa Pariisissa” (1887).
G. *Montbard*. „Vihollinen” (1899). Loppusanat: „Saksa
on murskattava, jos Gallian tahdotaan elävän.”
M. *Schwob*. „Saksalaisvaara”. 1896.
” „Taistelun edellä”. 1904.
Em. *Jennissen*. „Saksalaisaave”. 1906.
André *Barre*. „Saksalaisuhka”. 1908.
Jean *d'Epée*. „Suur-Saksa”. 1910.
Henry *Gaston*. „Saksa ääripisteessä”. 19..? *

Saksalla ei ole kylliksi rautaa (se loppuu 40 vuoden
kuluttua (s. 3)) — tuonti kasvaa:

8 milj. tonnia	1908	
11 — —	1911	(s. 2)

mutta Ranskassa on löydetty esiintymiä Meurthe-et-Mo-
selle'issa — Ranskan Lothringenissa — — —
raudan tuotanto... 2.6 miljoonaa tonnia 1890
4.4 ” ” 1900
14.8 ” ” 1911

* Teos ilmestyi v. 1912. *Toim.*

Nancy . . . 0.2 miljardia tonnia malmia
 Briey . . . 2.0
 Longwy . . . 0.3
 Crusnes . . . 0.5

3.0 miljardia tonnia malmia (s. 5)

Normandiassa on tehty löydös: 100—700 miljoonaa tonnia malmia

Rautamalmin vienti Ranskasta Saksaan:

1.7 miljoonaa tonnia 1909
 2.8 " " 1912 (s. 21)

kivihiihtä viety Ranskaan Saksasta:

1909 — 3 miljoonaa tonnia
 1912 — 5.7 " "

Hollantilainen kauppias (Poorter) ostelee rautamalmin alueita Normandiassa (ostanut jo 3 496 ha) ja louhii malmia vieden sitä Saksaan (ss. 24—5). (Seuraa yksityiskohtia.)

18) Stinnes ja Krupp ostelevat rautamalminlouhoksia (30—31) — osaksi Poorterin välityksellä.

Esimerkkejä „osakkuudesta” ja johtokuntien kokoonpanosta (35)...

... (enimmäkseen ranskalaisia + saksalaisia)...

Thyssen, hänen paisumisensa etc.

Esimerkkejä, johtokuntien kokoonpano, rahoittaminen etc. etc.

Yhtiöiden ympäätäminen Ranskaan etc.

Puuttuu yhteenvetoja.

(Luettava tämä „La Grande Revuestä”.)

KIRJALLISUUSVIITTEITÄ „VUOSIKIRJOISTA”
 (CONRADIN)

Kirjallisuusviitteitä „Jahrbücheristä” (Conradin):

{ 45. nide {	Paul Pilant. „Saksalaisvaara”. Pariisi 1913.
	R. G. Usher. „Pangermanismi”. Lontoo (7/6).
(1913?)
	„The Annals of the American Academy of Political and Social Science”. 42. osa (1912): „Kilpailu ja kombinointi teollisuudessa” (trustit (30 se-
lostusta)).

- Hans *Henger*. „Ranskalaiset pääomansijoitukset”... 1913. Stuttgart („Münchenin kansantaloudellisia tutkimuksia”. 125. vihko). || ?
- Léon Wenger. „*Vuoriöljy*”. (Väitöskirja.) Pariisi 1913 (47. nide, 1914).
- G. Michon. „Englannin suuret laivayhtiöt”. 1913. (Väitöskirja.)
- Schiemann*. „Saksa ja suurpolitiikka 1913” (13. nide). 1914.
- O. W. *Knauth*. „Yhdysvaltojen politiikka teollisuusmonopoliin suhteen”. New York 1913 (233 sivua). || NB (?) („Columbian yliopiston teoksia”).
- E. *Friedegg*. „Miljoonat ja miljonäärit”. Berliini 1914. ?? (383 sivua)
- P. Baudin. „Ranskan raha”. Pariisi 1914. 46. nide (1913, I). Artikkelit Marxin korkoteoriasta (Albrecht).
- E. *Rothschild*. „Kartellit” etc. 1913.
- Käyty läpi niteet 45—47.
- Nide 48 (1914, 2): Julius *Hirsch*. „Sivuyhtiöt” etc. Bonn 1913. („Kölnin tutkimuksia”. I vihko.)
Kehuva lausunto („Conrad’s Jahrbücher”, 48. nide).
- NB [*Tässä niteessä* — s. 649 — tilastoa 19. vuosisadan *karjataloudesta* (hyvin täydellinen) monien Euroopan maiden osalta.]
- Walter *Straus*. „Saksan alueidenväliset sähkövoimakeskukset ja niiden taloudellinen merkitys”. Berliini 1913 || NB (erikoisesti maataloudesta ja maataloutta varten).
-
- Conradin „*Jahrbücher für Nationalökonomie*”. 1915, I (34 (3. sarja, 49. nide): „Siirtolaisuuden vaihteluja Yhdysvalloissa”. (Tilastolliset yhteenvedot vuosilta 1870—1910.) NB

LYSIS. „FINANSSIOLIGARKIAA VASTAAN RANSKASSA” *

- Lysis*. „Finanssioligarkiaa vastaan Ranskassa”. 5. painos. Pariisi 1908 (260 sivua). Lukujen päiväykset: (19

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, ss. 225—226; 24. osa, s. 399; 23. osa, s. 197. *Toim.*

1. XI. 1906; 15. XII. 1906; 1. II. 1907; 1. V. 1907;
15. XI. 1907.

Jean Finot sanoo esipuheessa, että englantilaiset lehdet ovat vahvistaneet Lysin kertoman tapauksen (ensiksi „*La Revueessä*”): eräs henkilö ansaitsi vuoden 1906 Venäjän lainalla 12 miljoonaa frangia (s. VII) ja lisäksi „satoja miljoonia” (ibidem) *välityspalkkiona!*

Päivämää- |||| Tästä asiasta pidettiin edustajakamarin
rä?? |||| istunto (2 päivää) (milloin?).

koko emissioliike 4 pankin „ehdottomana” (s. 11) (eikä suhteellisena) „yksinoikeutena”

„suur- pankkien trusti” (s. 12)	{	„Crédit Lyonnais”
		„Société Générale”
		„Comptoir d'Escompte” + „Banque de Paris et des Pays Bas”
		„Credit Industriel et Commercial”

lainanottajamaa saa 90% summasta (10% pankeille,
„levittäjien” syndikaateille, „vakuuksia” j.n.e.)—s. 26.

Kiinalais-

venäläinen laina	400 milj. fr.	Liikevoitto	noin	8%
Venäjän laina				
(v. 1904)	800	„	„	10%
Marokon laina				
(1904)	62.5	„	„	18 ³ / ₄ %.

„Ranskalaiset ovat Euroopan koronkiskureita” (29)...

„Finanssilehdistö saa miltei aina avustuksia” (35).

„Egyptin sokeritehdas”-juttu: yleisö menetti 90—100 miljoonaa frangia (39). „Société Générale” emitoi 64 000 kappaletta tämän yhtiön obligaatioita; sen osakkeita; emissio-kurssi oli jopa 150% (!!)... Mainittu yhtiö maksoi „fiktio-naalisia osinkoja” (39)...

!!! |||| „Eräs 'Société Généralen' johtaja oli 'Sokeritehtaiden' johtokunnan jäsenenä” (39).

50 henkilöllä, jotka omistavat 8 miljoonaa frangia, on käytettävissään 4 pankin 2 miljardin varat (40)...

Mitä on tehtävä? „Palautettava kilpailu” (42)...

20) „Ranskan tasavalta on finanssimonarkia” (48)...

Vuoden 1906 Venäjän laina: hra X „pankkien välittäjänä”, sai 12 miljoonaa (49).

Tileistä ja taseista on mahdoton saada mitään selvää...

„1³/₄ miljardista on sanottu 3 riviä” (57)...

Mistä pankit saavat tulonsa? *emitoinnista*. Tämä salataan.

„Esimerkki: ilman prospekteja, ilman sanomalehti-ilmoituksia, *kaikessa hiljaisuudessa*, salamyhkää ja peitetysti toimineiden 'kasööriensä' ja 'levittäjiensä' avulla 'Crédit Lyonnais' sijoitti 874 miljoonan frangin arvosta (nimellisarvo) venäläisen Aateliston maapankin obligaatioita. Emissiokurssi keskimäärin 96.⁸⁰. Nykyinen kurssi: 66. *Yleisö menetti 269 miljoonaa!*” (ss. 75—76)...

„hirvittävä ranskalaisten pääomien vienti” (s. 93 ja seur.)

Ranska on „maailman koronkiskuri” (119).

Venäläisten lainaobligatioiden kurssin aleneminen (emissiokurssiin verrattuna) on sellaista, että yleisö on menettänyt *14 miljardista* frangista 3—4 miljardia: niin paljon maksaa yleisö pankeille!!!

ja lukemattomia valituksia sen johdosta, että pankit *eivät tue Ranskan teollisuutta*... Saksa kehittyy, me poljemme paikoillamme (187 ja kaikkialla)... „epäkansallista politiikkaa” j.n.e.

V luvun otsikkona on:

„Finanssioligarkian täydellinen herruus; se pitää vallassaan sekä lehdistöä että hallitusta”...

keinot, joilla pankit painostavat valtiota: koron pienentäminen... (!!)

salaiset palkkiot:

ministerille miljoona
lähettiläälle 1/4 miljoonaa (s. 212) } !
lehdistö on lahjottu...

(käyty läpi vain: lehtikirjoitukset, alakertakirjoitus, ei muuta)

Tekijän johtopäätökset: pankkitoiminnan sääntely
talletuspankkien erottaminen
emissiopankeista (d'affaires)
valvonta...

((arkipäiväinen pikkuporvaripahanen))

MACROSTYN, BAUMGÄRTENIN JA MESZLÉNYN SEKA
BERGLUNDIN TEOKSIA KOSKEVIA HUOMAUTUKSIA

Henry W. *Macrosty*. „Trustit Britannian teollisuudessa”. Berliini 1910.

Lukematon määrä tosiasioita ja tosiasioiden poikasia. Tarpeellinen teos eri tietojen etc. kannalta.

Baumgarten ja Meszlény. „Kartellit ja trustit”. Berliini 1906 (sekä talous- että *lakitieteellinen* katsaus. Nähdäkseni nil novi).

Abraham *Berglund.* „Yhdysvaltojen Terästrusti”. 1907. (Väitöskirja.)
(Yleiskuvaus ja kirjallisuusviitteitä. Oppilastekele; tarpeellinen eri tietojen kannalta.)

HUBERT. „SAKSAN AKTIIVISUUS”

- 22) *Lucien Hubert.* „*Saksan aktiivisuus*”. Pariisi 1911
(Ranskan ja Saksan (taloudellisen) kehityksen vertailua).
Rautateiden puhdas tulo (kilometriltä)

	<u>1883</u>	<u>1906</u>
Ranska	19 165 frangia	19 560
Saksa	15 476	21 684
Englanti	26 755	26 542

Kauppalaivasto (tuhansissa tonneissa):

	<u>1890/1</u>	<u>1906/7</u>	<u>+ %</u>
Englanti	5 107	9 782	+ 91
Saksa	656	2 110	+ 222
Yhdysvallat	376	1 194	+ 217
Ranska	485	721	+ 49
Norja	176	717	+ 308
Japani	76	611	+ 704
Italta	186	493	+ 165

Etupäässä numeroita ja numeroita, enimmältään erillisinä *kummankin* maan osalta, puuttuu tarkkaa suhteellista vertailua kuten edelläkin.

(Tieteellinen arvo = 0)

BÉRARD. „ENGLANTI JA IMPERIALISMI”

Victor Bérard. „Englanti ja imperialismi”. Pariisi 1900. (23
(381 sivua)

Tarkastelun perusteella voi sanoa, että kirja on eräänlainen lehtikirjoituskokoelma: sujuvia, varsin sujuvia, mutta äärimmäisen pintapuolisia lehtikirjoituksia. Jutustelua, jaarittelua, ei muuta. Ensimmäinen luku — „Joseph Chamberlain”. Sitaatteja hänen puheistaan, hänen karrierinsa, maineensa etc. etc. Toinen luku (tai jakso: niistä puuttuu nimitys „luku”, samoin kuin numerointikin) — „Imperialismi” on myös „lehtijuttu”: „Markkinoita, markkinoita”, **lukematon määrä** esimerkkejä ja numerotietoja (Englannin kaupan vähenemisestä etc.) „sinisistä kirjoista”, mutta kaikki tuo on katkonaista, pakinatyylistä ja teos tuntuu Hobsoniin ja Schulze-Gaevernitziin verrattuna tavallaan kymnasistin vihkolta... Samaan tyyliin puhutaan Saksan kilpailusta j.n.e. y.m.s. Nil. Nil.

Pari esimerkkiä ehkä voi kelvata:

Imperialismia vastaan tähdätyistä argumenteista:

„Nämä samat tilastotiedot todistavat edelleen, että hänen majesteettinsa sotaväen suorittamasta jonkin alueen valtauksesta on useinkin etua vain ulkomaalaisille ja hyvin vähän etua Britannian alamaisille: Egyptissä vuoden 1881 jälkeen lisääntyi itse asiassa vain saksalaisten ja belgialaisten kauppatoiminta: englantilaisia tuotteita vietiin Egyptiin 1870 — 8 726 tuh. punnan avosta; 1880 — 3 060; 1892 — 3 192; 1897 — 4 435. kun sitä vastoin Saksan vientikauppa lisääntyi 21 000 punnasta (Egyptin punta = 25 frangia 60) vuonna 1886 281 000 puntaan vuonna 1896 ja Belgian vientikauppa laajeni 86 000:sta 458 000 puntaan” (s. 249).

„Sen jälkeen kun Ranskassa keksittiin juurikassokeri, (24 Ranskasta tuli maailman sokerintuotannon johtavin maa: se oli vielä v. 1870 monopoliasemassa. Mutta sitten Saksa ryhtyi toimeen. Se tutki ja vertaili ranskalaisia viljelmiä ja tuli siihen johtopäätökseen, että sillä on kuten pohjois-Ranskallakin maaperänsä ja ilmastonsa puolesta sopivia maita hiilikaivosten läheisyydessä. Saksassa maan hedelmällisyys on kuitenkin pienempi ja ilmasto huomattavasti

karumpi. Kamppailu ranskalaisia vastaan oli muodostuva siis varsin epäsuhtaiseksi. Mutta vuodesta 1882 lähtien ranskalaiset sokeritehtailijat alkoivat ulista, että saksalainen sokeri tunkeutuu jopa Ranskankin markkinoille..., saksalaiset saivat sokeria juurikkaista 12% painosta; ranskalaiset viljelijät ilmoittivat, etteivät he kykene saamaan enemmän kuin 7%” — saksalaiset olivat ryhtyneet käyttämään uusia viljelysmenetelmiä, lannoitteita, suorittaneet valintaa etc. etc.

„Ei kulunut täyttä kahtatoista saksalaisen kilpailun vuotta, kun Ranska, joka oli keksinyt sokerijuurikkaan, lakkasi saamasta tuloa keksinnöstään. Sen vuonna 1884 antama sokerilaki oli Saksan tieteellisen kokemuksen sanelema, ja Saksa on siitä pitäen ollut valtiaana paitsi sokerinvalmistuksen, myös alkoholinvalmistuksen alalla” (ss. 311—312).

Kirjan lopussa on päiväys: marraskuu 1898 — huhtikuu 1900.

LAIR. „SAKSAN IMPERIALISMI”

- 25) Maurice Lair. „Saksan imperialismi”. Pariisi 1902. (341 sivua.)

Alussa luonnehditaan lyhyesti, yleisesti tunnetulla tavalla Englannin imperialismia, sitten Amerikan, Venäjän, Japanin, Saksan imperialismia („Imperialismi ja imperialistit”. Johdanto).

I luku. „Saksan imperialismin synty”. (1870.— Kehitys ja kasvu. Yleisesti tunnettuja tietoja ja numeroita. Samaa „lehti”-tyyliin kuin V. Bérardkin.)

Nolla

II luku. „Saksan imperialismin sielu”... ja „herra tohtori” — Mommsen ja Treitschke... salonkilörpöttelyä! — ja si taatti Marxilta (Bourdeaun mukaan)... Kurja teelmä.

III luku. „Imperialistinen politiikka”.

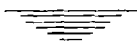
...„XX vuosisata on suurpankkien paronien
ha ha!! ||| valtakauden alkua” (165) — ja sitaatti Touse-
senelilta: „Juutalaiset ovat aikakauden val-
tiaita” (!!).

IV luku. „Eilen”. Lukemattomia numerotietoja Sak-
san taloudellisesta kasvusta. Bagdadin rauta-
tie etc.

V luku. „Tänään”.— Jaarittelua vuoden 1900 pulasta...

VI luku. „Huomenna”.

...Vuoden 1900 syyskuun Pariisin kansain-
välisen sosialistikongressin päätöslauselma
„imperialismia” (s. 324) ja sotia „vastaan”...
Vähän kaikkeat..

Lainauksia:

„Forum”, kesäkuu 1899: „Taistelu markkinaherruudesta”.

„The North American Review”, syyskuu 1898: „Imperialis-
min taloudellinen perusta”.

Paul Arndt. „Saksan kauppasuhteet Englantiin ja Eng-
lannin siirtomaihin”. 1899.

Julius Wolf. „Saksan imperiumi ja maailmanmarkkinat”.

BRIEFS. „SPRIIKARTELLI”

Götz Briefs. „Spriikartelli”. Karlsruhe 1912. („Badenin (26)
korkeakoulujen tutkielmia”. Uusi sarja, 7. vihko.)
Tarkastelun perusteella tuntuu ikävältä erikoistek-
selta.

ss. 240—241: „Spriitehdasyhtymä muodostui
siis todellisuudessa monopoliyritykseksi” (jäljellä
3 „sivullista”: aivan heikkoa), „jonka painopiste
on maataloudellisissa, miltei täydellisesti syn-
dikaatiksi yhtyneissä perunaspriitehtaissa; sii-
hen päätyi kartellin mahdin ulkonainen kehitys.”

Mono-
poli

GOLDSCHMIDT. „SAKSAN KIVIHIILITEOLLISUUDEN
KESKITTÄMISESTÄ”

Curt Goldschmidt. „Saksan kivihiiliteollisuuden keskittymisestä”. Karlsruhe 1912 (122 sivua)... (Ibidem*. Uusi sarja. 5. vihko.)

[arvokasta vähän, puuttuu tarkkaa tietojen yhdistelmää]

		Hiiltä miljoonaa tonnia	Terästä miljoonaa tonnia
1	1 Krupp	2.4	0.08
2	Hanielin perhe	8.7	0.59
3	{ Stinnesin "	2.5	
	{	5.5	0.79
4	{ Thyssen	1.5	
	{	3.6	0.07
6	Gelsenkirchen	8.2	0.27
7	Harpen	6.7	0.51
8	Hibernia	5.1	—
9	Phönix	5.4	1.13
		<u>49.6</u>	<u>5.24</u>
5	{ Karl Funke	3.1	
	{	2.8	
		<u>Σ (minun)</u> 55.5	<u>5.24</u>

|| „9 konsernilla on hallussaan 66.9 % alueen” (((Rei-
nin ja Westfalenin))) „kivihiilituotannosta ja 48%
|| Yhtyneiden terästehtaiden tuotannosta” (s. 69). ||

Stinnesin konserni (ss. 69—70) käsittää seuraavat laitokset:

(1)	kivihiilikaivoksia	19
(2)	rautasulattoja	7
(3)	rautakaivoksia	lukematon määrä
	{ Saksassa, Luxemburgissa, Ranskassa }	
(4)	(hiili) kauppalaitoksia	6
(5)	laivaliikenneyrityksiä	
	Saksassa	12
	Englannissa	5
	Italiassa	3
	Ranskassa	2
	Belgiassa	1
	Sveitsissä	1
	Venäjällä	2

j.n.e.

* „Badenin korkeakoulujen tutkielma”. *Toim.*

RUSSIER. „OSEANIAN JAKO”

Henri *Russier*. „Oseanian jako”. Pariisi 1905. (Väitös-(27
kirja.)

Varsin tyhjentävä *tiiivistelmä* runsaasta aineistosta. Sääli vain, että puuttuu tarkkoja tilastollisia yhteenveotoja (à la Supan). Hyvin kompiloitu. Paljon kirjallisuusviitteitä, karttoja, valokuvia.

Tekijä jaottelee „poliittisen jaon” historian eri vaiheisiin.

- 1) löytö (16.—18. vuosisadalla)
- 2) *lähetystoiminnan* kausi (1797—1840)
- 3) „ensimmäiset selkkaukset” (1840—1870)
- 4) „Kansainvälinen kilvoittelu”, 1870—1904. ||| NB

{

Tekijä lainaa m.m. yhteenvetotaulukon (jakoja koskevan) *Sieversiltä ja Kükenthalilta*. „Australia, Oseania ja napamaat”. Leipzig 1902, ss. 67—8. *Pitää vilkaista*.

Sitten seuraa yksityiskohtaisia eri siirtomaiden *taloutta*, kauppaa ja maantiedettä koskevia tietoja.

Siirtomaapolitiikan taloudellisten syiden lisäksi tekijä esittää (NB) sosiaalisia:

„Näiden” (edellä mainittujen, yleisesti tunnettujen) „taloudellisten syiden lisäksi on otettava sosiaaliset syyt.— Elämän kasvavan monimutkaisuuden ja vaikeuden johdosta, joka painaa paitsi työläisjoukkoja myös keskiluokkia, kasaantuu kaikissa vanhan sivistyksen maissa 'yhteiskunnallista rauhaa uhkaava kärsimättömyys, ärtyneisyys, suuttumus; tietyiltä luokkalaiteilta suistetuille energialle täytyy löytää käyttömahdollisuuksia, antaa sille tointa maan ulkopuolella, ettei sisällä tapahtuisi räjähdys'” * (Wahl. „Ranska siirtomaissa”. Pariisi, s. 92) — (ss. 165—6). helmi!!

Viittauksia englantilaiseen „*imperialismiin*” (s. 171); vuoden 1898 Espanjan ja Amerikan sodan jälkeiseen *amerikkalaiseen* NB
(s. 175); *saksalaiseen* (s. 180).

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, s. 253. *Toim.*

NB ||||| lainaa m.m. *Driault'ta*. „19. vuosisadan lopun valtiollisia ja yhteiskunnallisia probleemeja” etc. (Pariisi 1900), XIV luku, „Suurvallat ja maailman jako”.

VOGELSTEIN. „NYKYAIKAISEN SUURTEOLLISUUDEN KAPITALISTISET ORGANISAATIOMUODOT”

28) Theodor Vogelstein. „Nykyaikaisen suurteollisuuden kapitalistiset organisaatiomuodot”. I osa: „Englannin ja Amerikan rauta- ja tekstiiliteollisuuden organisaatiomuodot”. Leipzig 1910.

ss. 54—6

Englantilaiset toiminimet: „Vickers, Son & Maxim Limited”, Browns, Cammels omistavat tätä nykyä malmi (rauta)-, kivihiilikaivoksia, rautasulattoja ja teräsvalimoja, telakoita,— erällä on ruutitehtaita j.n.e. j.n.e.

Maailman ||||| *Kiskokartelli:*

jako:

1884

||| „Vuoden 1884 mitä vaikeimpana lamakautena englantilaiset, belgialaiset ja saksalaiset kiskotehtaat sopivat vientimarkkinoiden jaosta tunnustaan samalla kotimaat kiistatomiksi menekkialueiksi. Alussa Englanti sai viennistä 66%, Belgia 7% ja Saksa 27%, myöhemmin lukuja hieman muutettiin mannermaan hyväksi. Intia jätettiin kokonaisuudessaan Englannille... Englantilaiset toiminimet suorittivat keskenään jaon ja määräsivät hinnat sellaisiksi, että epäedullisissakin oloissa toimivat tehtaat saattoivat tulla toimeen... Syndikaatin laskuun ryhdyttiin kamppailuun ainoaa kartellin ulkopuolelle jäänyttä englantilaista toiminimeä vastaan ja käytettiin siihen koko myyntimäärästä kaksi shillingiä punnalta. Mutta kartelli hajosi, kun 2 englantilaista toiminimeä erosi siitä” *... (lainaus vuoden 1886 painoksen mukaan)... „Kului 20 vuotta ennen kuin

1886

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, s. 243. *Toim.*

syntyi uusi kansainvälinen yhtymä. Vaikka kuinka yritettiin, ei päästy sopimukseen rajoista ja osien jaosta näinä vuosikymmeninä, jotka olivat mannermaisen ja amerikkalaisen teollisuuden mitä voimakkaimman kehityksen kautta...

Vuonna 1904 päästiin vihdoin jälleen sopimukseen Saksan, Belgian ja Ranskan kanssa sillä pohjalla, että kolmen ensimmäisen maan” (sic?? Englanti, Belgia, Saksa??) „osalle tulee 53.50%, 28.83% ja 17.67%. Ranskan osalle tulee 4.8 ensimmäisenä, 5.8 ja 6.4 yksikköä toisena ja kolmantena vuonna kokonaismäärästä, joka suurenee saman verran prosentuaalisesti, siis 104.8, 105.8 ja 106.4 yksikköön.

1904

Vuonna 1905 päästiin sopimukseen myös Yhdysvaltojen kanssa, ja seuraavana vuonna... otettiin liittoon Itävalta ja Espanjassa olevat Altos Hornosin tehtaات. Tällä hetkellä on maapallon jako päättynyt, ja suurkuluttajat, ensi kädessä valtionrautatiet, voivat elää — kun kerran maailma on jo jaettu ja niiden etuja ei ole otettu huomioon — kuin runoilija Jupiterin taivaassa” * (ss. 99—100).

„maapallon
jako”

hyvä
esimerkki!!

„United States Steel Corporationin” osalta jää yhä avoimeksi kysymys, onko oikeassa Ch. Schwab sanoessaan, että Yläjärven rautakaivokset (jotka „Steel Corporation” on enimmältä osaltaan ostanut) jäävät kohta *ainoiksi* vai onko oikeassa Carnegie, joka arvelee, että Amerikasta löydetään vielä paljon malmiesiintymiä.

„Steel Corporationin” osuus *Amerikan* tuotannossa (s. 275):

	1901	1908
Malmin tuotanto yhteensä.....	43.9%	46.3%
Raakaraudan (Rohelsen) ” ”	42.9	43.5
Teräksen ” ”	66.3	56.1
Valssituotteet	50.1	47.1**

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, s. 243. *Toim.*

** Sama, s. 197. *Toim.*

„IMPERIALISMI KAPITALISMIN KORKEIMPANA VAIHEENA”
KIRJAN JÄSENYS

30) „Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena”.
(Yleistajuinen esitys)

Sensuuria varten: osapuilleen: „Nykyajan (uusimman) kapitalismin (uusimman vaiheen) peruserikoisuudet”.

1. Aikamme kapitalismin *erikoinen* vaihe.
Teema: sen tutkiminen, erittely, johtopäätökset.
2. *Suurtuotannon kasvu. Tuotannon keskittyminen.*

{ Vuosien 1882—1895—1907 laskennat Saksassa
 { ” 1900—1910 ” Yhdysvalloissa
 Idem Venäjältä („Kapitalismin kehitys”?).

Heymannin tilasto... β 108 [174—175].*

Haaraliikkeet (pankkien) ja niiden kasvu: α 15 [13].

Saksan osakeyhtiöiden pääomat: α 22 [18].

„Kombinointi”: Hilferding ϑ 4 ja 5 [312—315] (ss. 285, 358).

Saksan kivihiihteollisuuden keskittyminen: γ 26 [202]. *Varsinkin* α 7—8 [7—9].

Uusi keskittymisen aikakausi: β 11 [59—60].

Tekniikan ja finanssien keskittyminen. NB β 102—3 [167—170].

3. *Kartellit ja trustit.*

(2) ** Yleiset numerotiedot: Liefmann: α 40 [30]. Riesser ϑ 8 [338—341]. Tafel β 37 [88].

(1) Kehitysjaksot: Liefmann. Vogelstein: α 33—34—35 [45—46—47].

(4) Tekniikka: Tafel: β 38 [88—89].

(5) „Järjestymispakko”: Kestnerin. α 23 [18—19] ja seur., 27 [21], varsinkin 28 [21—22].

Peruspääoman liikkumattomuus (poisvirtaamisen vaikeus). Hilferding ϑ 4 [312—313] (s. 274).

* Hakasuluissa on osoitettu tämän osan sivunumerot. *Toim.*

** Kaarisuluissa olevat numerot V. I. Lenin on kirjoittanut myöhemmin lyijykynällä. *Toim.*

|| Kauppiat = agentit: Hilferding. θ 5 [313—315] ||

|| (s. 322). ||

Esimerkki: Sementti: β 99 [162—163].

(3) „United States Steel Corporationin” osuus:
 γ 28—29 [204—205]. β 104 [171—172]. α 40 [30].
 ι 8 [357].

3 bis. *Pulat? Maanviljelyn ja teollisuuden kehityksen epäsuhde.*

(6) Pulat ja *monopolit*: β 78 [134—135] (Jei-
 dels). β 90 [147—148] (varsinkin in fine). Hasardi,
 riski, vararikot: ι 11. 12—13 [359—360].

4. *Monopoli.*

(2 bis) Tuotannon monopolisoituneisuus -%: Vogelstein.
 Kestner: α 23—4 [18—19].

5. *Kansainväliset kartellit. Niiden keskeinen „maailman jako”.*

Vrt. Hilferding θ 5 [313—315] (s. 491).

6*. Yleinen lukumäärä: Liefmann.

5. 5. Ruutitrusti: α 39 [29].

2. 4. Öljy: β 13 [63—64]. β 64 [114—115]. β 87
 [144—145]. β 92+93 [149—150+151—153].

3. 3. Laivaliikenne: θ Riesser 10 [342—343].

4. 2. Kiskokartelli: θ Riesser 11 [343—344]. Vogel-
 stein: γ 28 [204].— Berglund, sivu 169.

1. NB: Sähkötrusti. „Die Neue Zeit”, 1912: θ 7—8
 [316—319] (vrt. θ Riesser 1 [321—323]). + β 64
 [114—115]. β 89 [146—147].

Metallikauppa: α 11—12 [10—12]. „Zink-
 hüttenverband”: θ Riesser 13 [344].

7. Yhteenvedot ja merkitys.

6. *Pankit.*

0. Niiden yleinen merkitys. Vrt. Hilferding: θ 3
 [311—312] (s. 105) ja θ [312—313] (s. 108, s. 116).

6. „Yhteiskunnallisen tuotannon ja jaon *muoto*”
 (Marx). Hilferding θ 4 [312—313] (s. 262). NB:
 β 41 [92—93] in fine.

Englannin pankkien kasvu: β 95 [155—157]

* Kaksi numerosarjaa V. I. Lenin on kirjoittanut myöhemmin lyijykynällä.
Toim.

1. Niiden keskittyminen: \emptyset Riesser 1. 5 [321—323. 328—329]. γ 5 [181—182] Ranska; β 99—100 [162—166]; β 7 [55—56] (300 miljoonaa: 300 henkeä); β 13 [63—64]. (β 78—9 [134—136] — Jeidels). α 45 ja 48 + 1 [33—34 ja 38—40 + 40].

4. Kirjeet: \emptyset Riesser 2 bis [327].

5. Tilit: γ 5 [181].

2. Haaraliikkeet: \emptyset Riesser 13 [331]. (β 50 [100—101] — Venäjä). β 66 [116—118] (Ranska). β 67 [119—121] (Englanti). *Venäjän pankit (1905 ja myöhemmin)*: β 42 ja 43 [93 ja 94].

Pankit ja pörssi: Hilferding. \emptyset Riesser 3 [324—325] + β 10 [58—59]. (NB: α 42 [27—28]) ((α 42 [27—28])). α 46 [34—36]. 3. Pankit ja niiden henkilökunta: \emptyset Riesser 3 [324—325]. β 66 [116—118]. β 100 [164—166]. α 43 [31—32].

5 bis. Pankit ja postilaitos: β 3 [51—52].

„ säästökassat: β 15 [66—67].

7. Pankit.

31)

7. Sulautuminen teollisuuteen. Hilferding: Marx, II, 79 (\emptyset 3 [311—312]). β 80—81 [136—139] (Jeidels).

8. Hallintoneuvostojen jäsenet etc. Hilferding: \emptyset 4 [312—313] (ss. 159. 162). — \emptyset Riesser 7 [335—337]. — β 79 [135—136] (Jeidels). β 81 [137—139] (α 41 [27] esimerkki — pankin kirjelmä teollisuusyhtiölle).

9. „Universaalinen luonne” (Jeidels): β 81/2. 83. 84—7 [137—140. 140—141. 141—145]. β 88 [145—146]. (Teknillinen merkitys.) β 90 [147—148]. — β 99 [162—164]. NB.

Pankkien monopolisoitumispyrkimys. Hilferding: \emptyset 4 [312—313] (s. 278). α 48 [38—40].

8. „Finanssipääoma”.

1. „Osakkuus”. β 96—7 [157—160] (β 53 [102—103]). β 46 ja 47 [96—97] (Saksa. „*Deutsche Bank*”). β 56 [105—106]. β 94 [153—155]. ι 11 [359].

|| NB esimerkki osakkeiden jakautumisesta: β 65 ||
|| [115—116] ||

ad § III. „Osakkuus” Venäjän pankeissa: β 49 (ja 48) [98—100 (ja 97—98)].

2. „Yhteenpunoituminen”.

7. Sauze ...
Ch. Sauc e igyrtan
Faint handwritten notes and numbers.

8. okl. tek: p. 65.
(+ 9 R. 7) α. 30.

ad 5 IV (Bos)

Flauti kaku. ch. ch. ...
p. 81

(α. 41) ygyrtan - mellese
p. 81 kaku e igyrtan.

9. Vacaris "Opus. skaz 1849 (u. 48)

"Gendalo" (p. 83, 84-7, p. 88 (Kerm. p. 6)) p. 90 - 1399

"Opus ut" Vacaris (p. 65)

"Friedrich" ...
p. 96-7 (p. 53) p. 96 (p. 90) ...
p. 94

"Friedrich" ...
p. 94

"Friedrich" ...
p. 94

"Friedrich" ...
p. 94

"Friedrich" ...
p. 94

"Friedrich" ...
p. 94

10. Horos k. na (p. 11)

Horos ...
p. 11

Horos ...
p. 11

Horos ...
p. 11

Horos ...
p. 11

Horos ...
p. 11

Horos ...
p. 11

Horos ...
p. 11

Horos ...
p. 11

Horos ...
p. 11

Horos ...
p. 11

Horos ...
p. 11

Horos ...
p. 11

Horos ...
p. 11

Horos ...
p. 11

Horos ...
p. 11

Horos ...
p. 11

Horos ...
p. 11

Horos ...
p. 11

„ġ” („gamma”) vihkon
30. ja 31. sivu

3. „Tytäryhtiöt”. β 9 [57—58]. β 105—6 [172—174]
 ι 7. 9 [356—357. 358].
 Huijaus.
 Toimiluvat.
 Lahjonta.
7. „Verkehrstrust” ja kaupungin maat: β 12 [60—63] + β 94 [153—155].
 (Maakeinottelu): β 15—16 [66—68].
8. Pankinjohtajat ja virkamiehet (hallitus): Venäjä
 β 50—51 ja 53. 55 [100—101 ja 102—103. 104].
 β 95—96 [155—159]. β 99 [162—164].
4. **Perustamistoiminta**: „Perustajan *palkkio*”:
 Hilferding: ϕ 5 [313—315] (s. 336). Lysis: γ 19. 20
 [195—196. 196—197]. + β 65 [115—116]. Esimerkki
 Saksasta: β 8 [56—57].
 Ulkomaiset lainat: Lysis γ 19—20 [195—197].
 α 2 [40—41]. (saksalaiset) β 14 [65—66].
9. Emissiotilastoa (1910—12): ϕ 9 [319—320]. ι 23
 [366—367]. (*Idem* v. 1871 alkaen): β 17 ja 68
 [68—70 ja 121—123]. β 68 [121—123] (Neymarck
 ja Zollinger). α 47 [36—38] (ad § 18).
6. Emissiovoitto: α 38 [26—27]. ι 3. 5 [353—354.
 355—356]. β 14 [65—66].
5. NB: „Tervehdyttäminen”. Hilferding: ϕ [313]
 (s. 172). Stillich: α 38 ja 41 [26—27]. Liefmann: ι 3
 [353—354]. Ranskan finanssitoiminnan historiaa:
 λ 2—3 [418—419].
9. *Pääoman vienti* (IV §).
- Johdanto? Pääoman lisääntyminen ja sen ristiriitaisuudet.
- Lisääntyminen { Hobson — κ 9 [389—391]
 Lescure: γ 5 [181—182]. β 67
 [119—121]
 (Mehrens). β 69 [123—125] (Neymarck).
- Mitta-
- suhteet: Neymarck (β 68 ja 69 [121—123 ja 123—125]) + ϕ *Riesser* 14 [349—350].
 Harms: ζ 3—5 [268—273]. ζ 30 [300—301].
 Arndt: ε 1 [251].

Diouritch: β 63 [112—114].

Kaufmann: β 66 [116—118].

Schulze-Gaevernitz: α 2 [40—41].

Merkitys.

Yhteys tavaroiden vientiin. Pääoman vienti ja sijoi-
tus: β 30 [83—85]. (*Hilferding* θ.) β 100—101
[164—167] (lainat ja vienti). NB. Ks. 20 *. (Tilauk-
set etc.): β 14—15 [65—67].

Hankinnat: β 27 [80—81]. β 28 [81—82]. β 29 [82—
83].

Siirtomaiden pankit: β 65 [115—116]. α 30 [22—24].
(+ θ Riesser 7 [335—337]).

Ulkomaiset lainat (? § III ?) (α 2 [40—41])

NB. Ulkomainen pääoma Kiinassa, Japanissa ja
muualla. β 17 [68—70]. Saksalainen pääoma Venä-
jällä: γ 42 [225—226] (vrt. β 58 [107—108]). α 31
[43—44]. η 13 [308]. Ulkomainen pääoma Argenti-
nassa ja muualla β 29 [82—83] ja β 30 [83—85]
Kanada: β 94 [153—155].

„*Dumping*”: minne? missä? VII §:ään? ks. 16 **

10. Siirtomaat.

Niiden yleinen merkitys: maanviljelys: β 18 [70—
71].

Siirtomaiset lainat ι 21 [365].

Siirtomaapankit: θ Riesser 7 [335—337].

Siirtomaiden yhteiskunnallinen merkitys. Wahl:
γ 27 [203—204].

Raaka-aineet: β 18 [70—71]

Menekki: vienti siirtomaihin. β 20 [73—74].

Teollisuuden tukahduttaminen ja maanviljelyksen
kehittäminen etc. β 24—5 [77—79]. (Intia y.m.) β 26
[79—80].

Amerikka Filippiineillä: β 26 [79—80].

Englanti: Suez: α 44 [32—33].

(1) Monopolit — (raaka-ainelähteet).

(2) Pääoman vienti (toimiluvat).

Finanssipääoma = herruus.

* Ks. tätä osaa, s. 213. *Toim.*

** Sama, s. 212. *Toim.*

11. *Siirtomaiden kasvu.*

Morris: γ 47 [228—229] ja seur.

1860

1880 x 2—3 [386—388]

1900

12. „*Maailman jako*”: 1876 ja 1914 (siirtomaat).
 ζ 5—7 [272—277]. Portugali, Norja, Espanja
 Englannin tosiasiallisina protektoraatteina (NB):
 β 21—22—23 [74—75—77]. Siam (ibidem). Argentiina — *Sartorius*, s. 46 (Argentiina): ξ 28 [551—553]. λ 25 [434] (idem).

NB: (αα Siirtomaat.....)

(ββ Puolisiirtomaat...)

(γ; Rahataloudellisesti epäitsenäiset maat...)

— *vrt.* α 31 [43—44].

3 13. *Kehityksen epätasaisuus ja maailman „uudelleen- (32*
jako”.

Englanti versus Saksa. Crammond: ι 35—36 [378—381]. Yleensä (uudet keksinnöt) ι 12—13 [359—361].

Patentit: λ 28 [436—437].

Ranska versus Saksa. Théry: γ 3 [179—180].

Hubert. γ 22 [198]. Bérard: γ 24 [199—200].

Yhdysvallat, Englanti ja Saksa. „*Vorwärts*” 1916. μ 1 [443—445].

Lontoo maailmanmarkkinoina ja rahamahtina. β 4—5 [52—54] („³/₄ kaupasta” etc.) (*vrt.* α 46 [34—36]).

(Eikö 7. tai 8. §:ään??)

β 96 [157—159] (rauta (maailmantuotanto):

1850—1910). β 98 [160—162] (talletukset).

Vesivoimavarat: β 62 [111—112].

Kaapelit: β 64 [114—115]. ζ 3 [268—271].

[[Rauta, teräs, sähköteräs: β 99 [162—164]]].

[α 31—32 [43—45]. Saksan imperialismin into!]

Hobson: 103; 205; 144; 335; 386 [396; 400; 398—399; 410—411; 416—417].

2 14. *Katsaus maailmantalouden suhteisiin.*

R. Calwer. (Oikaisut.) μ [446—448].

Rautatiet. 1890 ja 1913. μ [466—472].

- Niiden laajenemisen ja rautateollisuuden laajenemisen vertailua. μ [472].
VII luku. 127—146—162.*
- 1 15. *Yhteenvedot. Imperialismin tärkeimmät taloudelliset (tuotannolliset) piirteet...*
{	a: Keskittyminen ja monopolit.	1
{	β: Pääoman vienti (tärkeintä).	3
{	γ: Pankkipääoma ja sen „johtolangat”.	2
{	δ: Tuotannon monopolistien suorittama maailmanjako.	4
{	e: Idem — siirtomaat.	5
- K. *Kautskyn määritelmä*. δ [245] versus:
 { Hilferdingin määritelmän epätäydellisyys: θ 5 [313—315] (s. 338) vrt. θ 6 [315—316] (s. 495).
P. Louis vuonna 1904: γ 43—5 [226—227].
 { Ero verrattuna entiseen siirtomaapolitiikkaan.
 κ 1. 36. 40 [385—386. 408—409. 411—412].
 { Hobsonin määritelmä eli käsite. κ 11 [392].
 κ 13—14. 17 [393—394. 396]. κ 32 [405—406].
- IX luku. 162.
16. „*Finanssipääoman talouspolitiikka*” ja *imperialismin arvostelu?*
 „Dumping”.
 „Protektionismi” — sen kehitys Englannissa, Belgiassa, Hollannissa. β 19 [71—73].
 Suojelutullien uusi merkitys. *Engels* Hilferdingillä. θ 5 [313—315] (s. 300).
 Väkivaltaisuudet. κ 11 [392] (annektoinnit).
 42 [413]. β 97 [159—160]: vienti ja finanssipääoma.
17. *Takaisinko vapaaseen kilpailuun vai eteenpäin hävittämään kapitalismia?* Hilferding: θ 6 [315—316] (s. 567 NB).
18. *Kapitalismin loismaisuus ja „mätäneminen”.*
 „*Koroillaeläjävaltio*”... (α 2 [40—41]). α 3 [41—43].
 β 30 [83—85] (viisi lainanantajavaltiota). (!!) β 95 [155—157]. (Saksa). λ 19 [428—429] (lainanantajavaltio). λ 21 (22—3) [430 (431—433)]. λ 25

* VII lukuun V. I. Lenin yhdisti §§ 13, 14 ja 15 päinvastaisessa järjestyksessä; numerot viittaavat V. I. Leninin „Imperialismin korkeimpana vaiheena” teoksen käsikirjoituksen sivuihin. *Toim.*

[434]. λ 26. 27. 28. 29 [435—438]. κ 46—48 [416—417].
 κ 18. 21. 25. 34 [396—397. 398—399. 400—401. 407].
 κ 9 [389—391] (15%) ja 10. 39 [391. 410—411].
 Hollanti. γ 14 [189—190] (Moos).
Hildebrand = pelkoa monopoliaseman vuoksi:
 β 34 [85—86] ja seur.
 Ulkomaiset työläiset *Saksassa* (tilastoa, 1907).
 Ulkomaiset työläiset *Ranskassa*. δ 8 [240—241].
 Emigraatio ja immigraatio. κ 5 [389].

Emissiotilastoa 8. §:stä

NB: Sartorius § 29 [553—555].

- 1) 19. „*Ultraimperialismiko*” vai „*interimperialismi*”? κ 7 (33)
 [412] (vrt. λ 20 [429—430]).
20. *Kautsky* ja *Hobson* versus marxilaisuus.
 NB. *Kautsky* versus *Agahd*. β.
 Vienti Kanadaan: λ 20 [429—430].
 Kaupankäynti riippumattomien ja riippuvaisuus-
 suhteessa olevien maiden kanssa β 100—102
 [164—169].
Puerto Rico. λ 21 [430—431].
21. Imperialismin *apologeetat* ja *pikkuporvarilliset*
arvostelijat: Apologeetta *Schilder*: β 27 [80—81].
Hildebrand: β 35 [86—87].
Nieboer α 13 [12—13].— κ 25. 27. 30 [400—401. 402.
 404—405] (fabiolaiset). 31 [405]. *Liefmann*.
 { *Hobson*. κ 1 [385—386]. κ 15.
 { 16 [394—395]. Vrt. β 40 [90—91] *K. Kautskysta*.
Amerikkalaiset imperialismin vastustajat.
Patouillet. γ 11 [186]. *V. Bérard* Egyptistä: γ 23 [199].
Agahd: β 41 [92—93] ja seur. β 54 [103]. β 59 [108—
 109]. β 60. 61 [110. 110—111].
 (*Eschwege*. „Siveellistäminen”; hän vastustaa:
 β 94 [153—155].) β 100 [164—166]; vastustaa *Bag-*
dadia.
Neymarck on „rauhan” kannalla: β 69 [123—125]
 (125).
Kumpikin Pereire yleisen rauhan kannalla. α 42
 [27—28].

Apologeetat: *Riesser* (†) ja *Schulze-*
Gaevernitz (α 47 [36—38]).

22. *Imperialismi ja opportunismi*. Englannin liberaalinen työväenpolitiikka. Työväenliikkeen lopullinen hajaantuminen. Työläisten huippukerros. λ 18 [427—428]. 22. 22—3. 23. 30 [431—432. 431—433. 432—433. 438—439]. κ 24 [400] (205) (lahjonta). [ad 18?].
- 2) 23. *Diplomatia ja ulkopoliittikka* 1871—1914 {pari sanaa}. α 3. ...Hilferding θ 6 [315—316] (s. 505)..... θ Riesser 11 [345—346]. Englannin ulkopoliittikka (1870—1914)... β 23 [75—77]. Saksan: β 97 [159—160]. Hishida: γ 6 [182]. Oseaniassa: γ 27 [203—204]. Patouillet: γ 9 ja 10 [184 ja 185—186]. Hill: γ 46 [228].
- 3) 23 bis: *Imperialismi ja demokratia. Finanssipääoma ja taantumus* (α 31 [43—44]). Nieboer: α 13 [12—13].
- 4) 24. *Kansallisuuskysymys* imperialismin kaudella {pari sanaa}.
- „Kansalliset sodat”. Patouillet: γ 12 [186—187]. Amerikka ja siirtomaat. Patouillet: γ 10 [185—186].
- Kansallisen liikkeen laajeneminen. β 28—29 [81—83]. Hildebrand contra sitä. β 35 [86—87]. Nieboer: α 13 [12—13]. Hilferding: θ. κ 17—19—20 [396—397—398]. ι 3 [353—354].
- Loppupäätelmä.** *Imperialismin historiallinen paikka* (?).
25. „Yhteenpunoituminen” versus „yhteiskunnallistuminen”.
- { Nopea kasvu ja liikakypsyys... (molempien yhteensopivuus). „Mätäneminen” ja uuden syntyminen... }
- Pullotehtailijat: „Die Neue Zeit”, 1912 (30, 2), s. 567. Keksijän nimi Owens eikä Owen!

Liefmann: α 40 [30].

Riesser: θ 3 ja 10 [324—325 ja 342—343].

Saint-Simon ja Marx (Schulze-Gaevernitz): α 43—44 [31—33].

Kasvun nopeus: θ Riesser 9 [341].

Teknillinen edistys ja piina (Quälerei).

Taylor ja „Liikkeen tutkiminen”. β 70—77 [126—134].

Yhteenvedot ja johtopäätökset. Imperialismi ja sosialismi. NB:

Optimismi [oppportunismiin nähden?].

Monopolit ja vapaa kilpailu — pankit ja yhteiskunnallistuminen. —

Yhteenpunoutuminen ja yhteiskunnallistuminen — maailman jako ja uudelleenjaot. —

„Siirtyminen” ... mihin? β 84 [141—142].

Tschierschky kannattaa kartelleja (vastustaa trusteja): pelkää: β 104 [171—172].

Hilferdingin määritelmän vajavaisuus. 15. § (Tähän?)

LISÄYKSIÄ KIRJAN JÄSENNYKSEEN *

(b) Kapitalismin 3 ristiriitaa: 1) yhteiskunnallinen tuotanto ja yksityisomistus, 2) rikkaus ja köyhyys, 3) kaupunki ja maaseutu, inde — pääoman vienti. (34)

(a) Sen ja *tavaranniennin* ero.

Nykyaikaisen siirtomaapolitiikan erikoisuus:

(1) monopoli (raaka-aineet)

(2) — (maan varaaminen)

(3) (sulkeutuminen — „autarkia”) — monokulttuuri: β 25 [78—79]

(4) (pääoman vienti)

(5) konsessiot j.n.e.

NB || 1. Sosiaalinen merkitys (herruus (Hilferding, 511)). Hilferding NB vrt. *Wahliin*.

2. „Riippumattomien” maiden riippuvaisuus.

* Allaolevan lisäyksiä koskevan tekstin V. I. Lenin on pyyhkinyt yli lyijykynällä. *Toim.*

s. 14, keskellä, „raaka-aineiden jalostus”? Raaka-aine-teollisuus? + (NB) („Die Neue Zeitista”). Lisäys kemiallisen teollisuuden trustista. Lisäys finanssioligarkiaa koskemaan §:ään „Die Bank” aikakauslehden „naiiviudesta”.

KIRJAN ERI LUKUJEN JASENNYKSIÄ

- 31) III. Perustamistoiminnasta ja emitoinnista koituva voitto
 Tervehdyttäminen
 Kaupungin maat
 Pankit ja hallitus
 Emissiotilastoa
- VI. 1. Supan. % % 1876. Idem 1900.
 2. Morris.
 3. Taulukko.
 3 *bis*: „riippuvaisuussuhteessa olevat maat”.
 4. Siirtomaat ennen ja nykyään
 { vienti — menekki
 { raaka-aineet
 { teollisuuden lamauttaminen.
- 32) VIII. 1. Koroillaeläjävaltio.
 2. Hobson 9 ja 10 [389—391 ja 391] (tulot pääomansijoituksista): λ 21 [430—431].
 3. Hobson 30 ja 46—48 [404—405 ja 416—417]. Näköalat.
 4. λ 28. 29 [436—437. 437—438]. λ 24—25 [433—434].
 4 *bis*. Ulkomainen pääoma.
 5. Tuottavassa työssä olevien työläisten %-määrän pieneneminen.
 6. Engels ja Marx Englannin työläisistä. Ranskassa 300 000 espanjalaista työläistä. „La Bataille” lehti (VI. 1916).
- IX. *Imperialismin arvostelua*.
 1. Arvostelu = yleensä aatteet.
 2. Apologeetat. („Fabiolaiset”).
 3. Pikkuporvarilliset demokraatit.
 4. Kautsky versus Hobson. (*K. Kautsky ja Spectator. NB.*)
 5. Eteenpäinkö vai taaksepäin?

6. Vapaa kilpailu versus tullit, dumping etc.
7. Vienti riippuvaisuussuhteessa oleviin maihin.
8. Ultra- vai interimperialismi?
9. Imperialismin poliittiset piirteet (diplomatia)

{ taantumus
{ kansallinen sorto }

X. I. Imperialismi on monopolistista kapitalismia. (33)

(a) Trustit	(1) Trustit
(b) pankit	(2) raaka-aineiden
valtaaminen
(c) maailman jako	(3) pankit
(4) maailman jako

II. Imperialismi on loismaista eli mätänevää kapitalismia.

(1) tasavaltainen ja monarkistinen porvaristo? Amerikka ja Japani?

(2) opportunisti.

{ taistelu imperialismia vastaan, ellei taistella
{ opportunistia vastaan eikä sanouduta siitä
{ irti, on harhauttamista

III. Imperialismi on siirtymäkauden kapitalismia eli kuolevaa kapitalismia.

I. ja 1—4. — —

II. — ja (1) + (2). „Optimismia” opportunistiin nähden. — —

III. Yhteenpunoituminen versus yhteiskunnallistuminen.

Saint-Simon ja Marx.—*Riesser* kasvun nopeudesta.— Siirtyminen mihin? (β 84 [141—142] oli jo kerran). Taylor tähän?

KIRJAN YLEINEN JÄSENNYS JA SISÄLLYSVARIANTTEJA

A.	1. Johdanto.	(30)
B.	2—15. Taloudellinen analyysi (tärkeimmät tuotantosuhteet).	
C.	18. (Parasitismi).	
D.	16—17. Talouspolitiikka (tullipolitiikka).	
E.	19—22. Arvio imperialismista (suhde siihen, sen arvostelua).	

- F. 23—24. Eräitä poliittisia suhteita ja yhteyksiä.
 + 18 parasitismi.
 25. ΣΣ.

Osapuilleen:

- I. Tuotannon keskittyminen, monopolit, kartellit.
- II. Pankit ja finanssipääoma.
- III. Pääoman vienti.
- IV. Maailman taloudellinen jako: kansainväliset kartellit.
- V. Maailman poliittinen jako: siirtomaat.
- VI. Yhteenvedo = imperialismi-käsite ja imperialismiin politiikka.
- VII. Imperialismin arvostelua.
- VIII. Yhteenpunoutuminen vai yhteiskunnallistuminen?
 Noin 10 lukua, jos II = 2 luvuksi + mahdollisesti lisäyksiä, johdanto ja loppusanat.

Osapuilleen:

I. Tuotannon keskittyminen ja monopolit.—	Noin 30	sivua
II. Pankit.—	" 20	"
III. „Finanssi”-pääoma (ja finanssioligarkia).—	" 30	"
IV. Pääoman vienti.—	" 10	"
V. Maailman taloudellinen jako.—	" 10	"
VI. Idem poliittinen.—	" 20—120	"
VII. Yhteenvedo = imperialismi (K. Kautsky).—	" 10	"
VIII. Parasitismi.—	" 20	"
IX. Imperialismin arvostelua.—	" 20	"
X. Yhteiskunnallistuminen. Imperialismin yleinen merkitys (?) Imperialismin historiallinen paikka.—	" 10	"

- I. Tuotannon keskittyminen ja monopoli.
- II. Pankit ja niiden uusi osuus.
- III. Finanssipääoma ja finanssioligarkia.
- IV. Pääoman vienti.
- V. Maailman jako kapitalistiliittojen kesken.
- VI. Idem suurvaltain kesken.
- VII. *Imperialismi erikoisena vaiheena.*
- VIII. Kapitalismin loismaisuus ja mätäneminen.
- IX.
- X.

	sivu
I. Tuotannon keskittyminen ja monopolit.—	3
II. Pankit ja niiden uusi osuus.—	30
III. Finanssipääoma ja finanssioligarkia.—	58
IV. Pääoman maastavienti.—	82
V. Maailman jako kapitalistiliittojen kesken.—	91
VI. Maailman jako suurvaltain kesken.—	106
VII. Imperialismi erikoisena vaiheena.—	127
VIII. Kapitalismin loismaisuus ja mätäneminen.—	146
IX. Imperialismin kritiikkiä.—	162
X. Imperialismin historiallinen paikka.—	186

Lenivtsyn. Otsikko: „Uusimman kapitalismin tärkeimmät erikoisuudet” (35)

(a) Huomautus № 101 (NB)

(β) Julkaistaan saman kustantajan aikakauslehdessä? *

TONNELAT. „SAKSAN EKSPANSIO EUROOPAN ULKOPUOLELLA”

E. Tonnelat. „Saksan ekspansio Euroopan ulkopuolella”. Pariisi 1908 („*La Revue de Paris'ssa*” vuosina 1906—1908 julkaistuista artikkeleista).

Tekijä katsoo Kiautshoun valtauksen (ss. X—XI) Saksan kolonisaatiotoiminnan ja „maailmanpolitiikan” (s. X

* Ks. V. I. Lenin. Teokset, 35. osa, ss. 194—195. *Toim.*

ja s. XI) „uuden”, nimittäin „*imperialistisen*” (ibidem) „vaiheen aluksi”.

	sivut
Luvut: saksalaiset Yhdysvalloissa	(1—91)
„ Brasiliassa	(91—155)
„ Shantungissa	(155—197)
„ Etelä-Afrikassa	(197—277)

Brasiliassa he muka „eivät saksalaista, vaan amerikkalaistavat etelä-Brasiliaa” (s. 154)

(*ei näytä olevan mitään*)

(*kerrotaan* vain yleensä ulkomailla olevista saksalaisista).

DRIAULT. „VALTIOLLISIA JA YHTEISKUNNALLISIA PROBLEEMEJA”

36) J. E. Driault. „Valtiollisia ja yhteiskunnallisia probleemeja”. Pariisi 1907.

((Historiallinen yleiskatsaus seuraaviin „ongelmiin”: Elsass-Lothringen, Rooma ja paavi, Itävalta-Unkari, Turkki, Välimeri, Egypti, „Afrikan jako”, Kiina, Yhdysvallat (XI luku ja siinä alajakso: „Yhdysvaltojen imperialismi”), kolmiliitto; Ranskan ja Venäjän liitto, XIV luku, ks. lainaustani *, XVI luku „Sosiaalinen ja moraalinen ongelma”. Enimmältä osaltaan historioitsijan ja „diplomaatin” kirjoituksia.))

„*Loppusanoista*”:

„Yleinen levottomuus on todellakin kuvaavaa ajallemme, jolle nykyinen rauha on vain välirauhaa; viimeksi mainittu tuntuu monista liian pitkälliseltä ja monet eivät sitä noudata: koko maailma on ennen näkemättömän imperialismikuumeen vallassa, kaikkialla kiihotetaan ja tyydytetään häpeämättömän ahneuden intohimoja; — yhteiskuntaa on järkyttänyt luokkataistelu, joka on kaikkialla ankaraa ja joka on vasta viime aikoina hieman laimentunut; — yksinpä epäilyksen horjuttama inhimillinen tajuntakin kaipaa jotain kestäväää.

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, ss. 255—256. *Toim.*

Ihmiskunta elää kuumeisinta vallankumouskautta, mikä on alueellista vallankumousta, rajojen muuttamista, ryntäämistä maailman suurmarkkinoille, yletöntä aseistautumista ikään kuin ihmiset aikoisivat huomenna hyökätä toistensa kimppuun saattaakseen toisensa häviöön ja tuhoon;— sosiaalista vallankumousta, jonka perustana ovat mitä alhaisimmat tunteet, köyhien viha rikkaita kohtaan ja rikkaiden ylimielinen suhtautuminen köyhiin, ikään kuin yhteiskunta olisi yhä vieläkin jakautunut kahtia: vapaisiin ja orjiin, ikään kuin se ei olisi muuttunut lainkaan sitten muinaisaikojen;— moraalista vallankumousta, vaikeaa siirtymistä uskosta tieteeseen, herkkätunteisia ihmisiä ahdistavaa hätää, kirkolle raskasta pakkoa kieltäytyä ohjaamasta sie-luja, jotta se voisi niitä kasvattaa.— Syvälleikä-pää vallankumousta, jolle viime vuosisadan val-lankumous antoi alun, mutta joka on paljon vaa-rallisempi lukemattomien jälkiseurauksensa vuoksi: kysymys ei näet ole enää vain valtioiden poliittisesta organisaatiosta, vaan ihmiskunnan olemassaolon aineellisista ja moraalisisista eh-doista” (393—394).

vrt.
K. Kauts-
kyyn
1909

((Ja edelleen banaalisuuksia: 19. vuosisata sai muka paljon aikaan, vapautti kansoja etc. etc., mutta jätti vielä paljon tekemättä. „Tämä (19.) vuosisata oli näet tieteen vuosisata, mutta se pakotti tieteen palvelemaan voimaa.” Seuraavan vuosisadan tulee olla „oikeudenmukaisuuden koulu” etc. etc. Liberaali eikä mitään muuta. Sitäkin kuvaavampia ovat kirjoitetut tunnustukset: aavistaa ukkosmyrskyn.))

COLSON. „TALouden ELIMISTÖ JA YHTEISKUNNAN
SEKASORTO”

C. Colson. „Talouden elimistö ja yhteiskunnan sekasorto”. (37
Pariisi 1912.

(taantumuksellista pötyä. Nil. Nil.)

Samainen tekijä on kirjoittanut 6 kirjaa käsittävän „Kansantaloustieteen oppikurssin”. Kirjoissa 4—6 on tie-toja pankeista, kaupasta, finansseista j.n.e.

Joka vuosi (1 frangi) ilmestyy uusia tietoja sisältäviä lisäyksiä näihin (4—6) kirjoihin.
(Otettava selvää)

REDSLOB. „RIIPPUVAISUUSSUHTEESSA OLEVAT MAAT”

- 39) Tri Robert Redslob. „Riippuvaisuussuhteessa olevat maat”. („Alkuperäinen ylivalta -käsitteen erittelyä”) Leipzig 1914 (352 sivua). Puhtaasti lakitieteellinen teos. Valtio-oikeudellinen

Elsass-Lothringenin	}	}	vain
Suomen			
Bosnian			
(X) Kanadan			
(X) Australian			
(X) Etelä-Afrikan asema.			lakitieteellistä
			erittelyä

Eräiden lukujen (X) tarkastelun perusteella huomaa, että tekijä esittää mielenkiintoisia otteita laeista, mitkä osoittavat *vapauden lisääntyvän* näissä Englannin siirtomaissa, jotka ovat *miltei* saavuttamaisillaan vapaiden maiden aseman. Mutta silti ne ovat *riippuvaisia*, sanoo tekijä, niillä ei ole *täyttä* vapautta (joskin asiat ovat ilmeisesti kehitymässä siihen suuntaan...)

puhutaan vapaasti eroamisesta.
Sovietaan Englannin kanssa laeista...

Sopii käyttää imperialismiin (taloudellisen) ja valtiollisen itsenäisyyden vertailussa.

- 40) Asiat *kehittyvät* vapaan federaation suuntaan. Englanti loi parlamentarismia, sanoo tekijä lopuksi, ja luo nykyään sen ja „liittovaltio-organisaation” yhdistymää (s. 347). Etelä-Afrikan parlamentti voi muuttaa eri siirtomaiden rajoja, yhdistää useita *yhteen*. „Mutta näin vain asiasta kiinnostuneiden siirtomaiden vaatimuksesta” (339)...

Australiassa parlamentti voi osittaa siirtomaita ja voi myös „yhdistää” niitä — „nämä viimeksi mainitut toimenpiteet ovat muuten mahdollisia vain silloin, jos asiasta kiinnostunut väestö tai sen parlamentti suostuu siihen” (s. 335). NB

(on ollut kansanäänestyksiä; perustuslaki laaditaan) (kaikkien siirtomaiden suostumuksella;— sovitaan) Englannin kanssa...

s. 330, huomautus, hra *Dibbs* (australialainen) puhui vapaasti Englannista *eroamisesta* ja itsenäisen australialaisen tasavallan muodostamisesta...

v. 1900: „Julistuskirja Australian liittovaltion perustamisesta” (9. VII. 63 ja 64. Victoria)

tavallinen lyhyt kertomus federalismin ja poliittisen vapauden kehittymisestä Kanadassa, Etelä-Afrikassa ja Australiassa. Tekijän esitys on hyvin mielenkiintoinen ja sitä on käytettävä „imperialististen ekonomistien”²⁴ idiotismia vastaan...

(41)

ARTIKKELEISTA „ASEISTARIISUUTUMIS’ -TUNNUKSESTA” JA „PROLETAARISEN VALLANKUMOUKSEN SOTILAALLINEN OHJELMA” *

„Aseistariisunta on kuohitsemista. Aseistariisunta on taantumuksellista kristillistä ruikutusta (valittamista). Aseistariisunta ei ole taistelua imperialistista todellisuutta vastaan, vaan *pakenemista* siitä ihanaan tulevaisuuteen voittoisan sosialistisen vallankumouksen *jälkeen!*” (Vrt. Victor Fischer)...

„Kansan militarisoiminen”, „aseistautunut kansa”, voi onnettomuutta!— sellaista kuulee nykyään yhä useammin. Mutta me sanomme: kansan militarisoiminen, aseistautunut kansa, lasten, ehkä naisten vetäminen mukaan sota-hommiin on *sitä parempi*, sillä sitä pikemmin sota muuttuu kansalaissodaksi, kapinaksi. Onko autettava? Ei, me emme auta trusteja.

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 23. osa, ss. 88—99 ja 70—81. *Toim.*

Kansan aseistariisuminen aseistamisen asemesta.

1. Ääniä pikku maista
2. Jokaistako sotaa vastaan?
3. Kansallinen
4. „Teesit”
5. Kansalaissota
6. Sosialistinen sota
7. Sorrettu luokka?
8. Myönnytys opportunistille?
9. Opportunismi ja kautskylaisuus ei ole siinä
10. Kansan militarisoiminen
11. Kommuuni
12. Ensiksikin taistelu opportunistia ja kautskylaisuutta vastaan
13. Toiseksi konkreettinen ohjelma
14. Kolmanneksi käytännölliset „vaatimukset”
15. Kaksi suuntaa Sveitsissä

Kysymykseen „Miliisikö vai aseistariisuuminen?”

I. Aseistariisuuminen *vai* aseistariisuminen *vai* jotain sen tapaista? (miliisin asemesta).

II. Sorretun luokan pyrkimyksenä ei ole sotataidon opiskelu ja oppiminen? (Engels „Anti-Dühringissä” militarismin tuhoon vievästä tiestä) ²⁵.

III. Myönnytys opportunistille eli opportunistiin luisumisen helppous?

Ei tässä, ei tässä suhteessa.

+juuri vallankumouksen kiertäminen

+imperialismi Sveitsissä (Nahimson)

Kaikki demokraattiset uudistukset ovat omiaan myötävaikuttamaan tähän (Tasavalta. Kirkon erottaminen valtiosta etc.)... Poikkeus (Amerikka)...

Kautta linjan yleinen taistelu suoranaista ja peitettyä (kautskylaisuus) opportunistia vastaan.

Vihollisen (opportunistin) takaa-ajaminen kaikkialla ja aivan kantapäillä. Vaatimuksen muuttaminen. Ei = Sveitsin miliisin *puolesta* (varsinkaan vuoden 1907 jälkeen).

IV. Käytäntö. Kaavojako vai vallankumouksellinen käytäntö? Nyt, tällä haavaa — onko propagoitava aseistariisuumista vai aseistariisumista? Pötyä! Autettava naapu-

rimaiden vallankumouksellista taistelua, imperialistisen sodan muuttamista kansalaissodaksi. 20 000×2 pfennigiä = 20 000 frangia vuodessa. 3 lehteä, niiden toimittaminen perille.

ZAKIN KIRJASTA

„SAKSALAISTEN JA SAKSALAISEN PÄÄOMAN OSALLISTUMINEN VENÄJÄN TEOLLISUUTEEN”

„*Jahrbücher für Nationalökonomie* etc.” (42)
(Conradin) III sarja. 49. nide (1915. I.), s. 351.

Waldeckerin pikku artikkeli („Kaikenlaista”-osastossa) A. N. Zakin venäjänkielisestä kirjasta „Saksalaisten ja saksalaisen pääoman osallistuminen Venäjän teollisuuteen” (Pietari 1914) — (Zak = keskinäisten luottoyhdistysten keskuspankin johtaja).

Zak

Osakepääomia yhteensä Venäjällä:

	Venäläisiä	Ulkomaisia	Σ
	1903 — 41.7 miljoonaa ruplaa	+16.8	= 58.5
(lyhen-	1904 — — 92.5	26.7	119.2
nän)	1905 — — — 64.3	8.0	72.3
	1910 — — — 190.5	33.7	224.2
	1912 — — — 371.2	30.3	401.5

venäläisiä yhtiöitä... 1237 pääomaa = 410.3 (Venäjällä
ulkomaisia... 196 „toimivaa”)

Näiden yhtiöiden päähallitukset ovat

Saksassa — — — 24 yhtiön	Sveitsissä	6
Ruotsissa — — 3 ”	Italiassa	1
Englannissa — — 33	Itävallassa	3
Hollannissa	Turkissa	1
Belgiassa	Yhdysvalloissa	6
Ranskassa		48

Teollisuuden alat:

	Saksalaista pääomaa	Sen liikevoitto
	miljoonissa ruplissa	
1) rauta- ja terästeollisuus	20 (1912)	5,5
2) koneenrakennusteollisuus.....	11,5	
3) konepajat.....	33,5	
4) soodatehtaat	$\frac{1}{2}$ kaikista pääomista	
5) sähköteollisuus	50	
6) sähköteknillinen teollisuus....	57	
7) valokaasuteollisuus	12,5 = 71,8% kaikista pääomista;	
	+ 12,6% ranskalaista pääomaa	
	+ 7,4% belgialaista	
	+ 8,2% venäläistä	
8) öljyteollisuus („Deutsche Bank“).....	20	
9) tekstiiliteollisuus.....	(34—50% Moskovan kuvernem. ja Itä- meren kuvernementeissa).	

Σ tekijä ei esitä

PAUL LOUIS. „ESSEE IMPERIALISMISTA”

43) „Le Mercure de France”, 50. nide. Huhtikuu. Pariisi 1904.
Paul Louis. „Essee imperialismista”, s. 100 ja seur.

„Imperialismi on aikakautemme yleinen ilmiö; se on jopa XX vuosisadan alun luonteenomaisimpia piirteitä, ja vähän on sellaisia kansoja, jotka ovat onnistuneet välttämään sen vaikutuksen.

Maaailma elää tätä nykyä imperialismin aikakautta samaan tapaan kuin se on kokenut liberalismiin kriisin, protektionismin kriisin, kolonialismin kriisin, — samaan tapaan kuin se on tullut tuntemaan kansallisuuksien voimainponnistukset ja on jo kohta 10 vuotta ollut sosialismin yleisen leviämisen ja voimistuvan kasvun todistajana. Kaikki nämä ainekset, kaikki nämä ihmiselämän puolet ovat muuten kiinteässä yhteydessä toisiinsa; aikakautemme perusrivistä on hyvin huomattavassa määrässä imperialismi ja sosialismi. Tämän ristiriidan toteaminen on jo miltei niiden kummankin tärkeimpien perusteiden määrittelemistä” (100).

..., „Imperialismi on yhtä hyvin vallalla Englannissa kuin Yhdysvalloissakin, Japanissa kuin Venäjän valtakunnassa, Saksassa, Ranskassa ja Italiassa” (100—101)...

„Se (imperialismi) ilmenee kaikkialla siten, että kapitalismi ponnistaa viimeiset voimansa säilyttääkseen rikkautensa, poliittisen herruutensa, yhteiskunnallisen valtansa. Tämä ponnistus merkitsee aluevaltauksia, valta-alueiden laajentamista joko väkivalloin tai rauhanomaisin keinoin, markkinoiden sulkemista, sulkeutuneen imperiumin muodostamista” (101). (44)

Vuosien 1820—1848 sodat olivat yhteydessä „suurten kansakuntien, saksalaisen ja italialaisen kansakunnan, muodostumiseen” (102)...

...„Imperialismissa sulautuu yhteen kolonialismi ja proktionismi” (105)...

„Sitä (imperialismia) on tutkittava etupäässä Englannissa; sieltä se on löytänyt luvatus maansa” (106)...

Ja niinpä Englannin ohella on laajennut

(1) Ranskan, Saksan, Amerikan, Japanin kilpailu

(2) taistelu siirtomaamarkkinoista (Euroopan ja varsinaisten siirtomaiden)

(3) muiden maiden kauppalaivasto

„Imperialismi on saanut alkunsa näistä kolmesta toteamastamme tosiasiaista” (107). ||

(Chamberlainin kampanja. Imperiumin federaatio etc.)

Sama koskee Yhdysvaltoja, — Venäjää, — Saksaa, — Japania (109).

(Inde — nationalismin kiihtyminen etc.)

„Nationalismi yhtyneenä imperialismiin”... tietää sotia etc. (112). (45)

Mutta nämä sodat koituvat „murhaavaksi iskuksi niiden maiden yhteiskuntajärjestelmälle, jotka niihin osallistuvat” (113).

Seurauksena on jättiläismäisten imperiumien muodostuminen — työläisten (113), „lauman”... tyytymättömyyden kasvu (113) (hintojen kallistuminen etc. etc.)

„Imperialismi, joka on kapitalistisen maailman viimeinen panos ja jonka tämä maailma kuvittelee viimeiseksi vararikolta ja vääjäämättömästi lähenevältä luonnonvoimaiselta hajoamiselta pelastavaksi suojaksi, on samalla mainio, verraton vallankumousmestari” (114).

(Kirjoituksen loppu)

HILL. „EUROOPAN KANSAINVÄLISEEN KEHITYKSEEN
LIITTYVÄN DIPLOMATIAN HISTORIA”

- 46) David Jayne *Hill* lupaa teoksessaan „Euroopan kansainväli-
väliseen kehitykseen liittyvän diplomatian historia”
(osat I—III. I osa, esipuhe päivätty 1. II. 1905)
käsitellä myöhemmissä osissa

NB | „absolutismin kauden, vallankumouksen, perustus-
laillisen liikkeen ja kauppaimperialismin kauden
diplomatiaa ja ulontaa siten kansainvälisen kehityk-
sen historian aivan nykypäiviin saakka” * (s. X).

MORRIS. „KOLONISAATION HISTORIA”

- 47) Henry C. *Morris*. „Kolonisaation historia”. New York
1900. 2 osaa.

Historiallinen yleiskatsaus alkaen muinaisista ajoista
aina vuoteen 1899 saakka.

Mielenkiintoisia ovat tilastolliset tiivistelmät:

Ranskan siirtomaamahdin nykyinen kehitys

(s. 419. I)

	<u>1815—30</u>	<u>1860</u>	<u>1880</u>	<u>1890</u>	<u>1899</u>
Aasia	197	197	69 147	201 000	363 027
Afrikka	1 034	185 650	624 624	2 128 814	3 320 488
Amerikka	16 000	48 011	48 011	48 043	48 011
Oseania	—	8 000	8 565	9 135	9 220
(Pinta-ala neliömai- leissa)	17 231	241 858	750 347	2 386 992	3 740 746

	<u>1815—30</u>	<u>1860</u>	<u>1880</u>	<u>1890</u>	<u>1899</u>
Aasia	179 000	221 507	3 333 500	18 000 000	22 679 100
Afrikka	95 000	2 800 000	3 702 482	16 800 000	33 257 010
Amerikka	225 000	300 000	391 084	372 805	383 750
Oseania	—	50 000	93 831	72 300	82 000
(Väestöä)	499 000	3 371 507	7 520 897	35 245 105	56 401 860

* Ks. V. I. Lenin. Teokset, 22. osa, s. 286. Toim.

Idem Englannin (II, 88)

	<u>1815</u>	<u>1860</u>	<u>1880</u>	<u>1890—1891</u>	<u>1899</u>
Eurooppa		1 163	127	119	119
Aasia		875 797	963 384	1 827 228	1 827 579
Afrikka		129 976	278 446	341 858	367 928
Amerikka		954 170	3 359 243	3 768 818	3 952 572
Australaasia		580 134	3 083 770	3 175 153	3 175 840
(Pinta-ala neliö- malleissa)		2 541 240	7 684 970	9 113 176	9 324 038
Eurooppa	340 000	386 557	175 186	191 417	204 421
Aasia	124 200 000	137 279 105	256 148 625	288 436 340	291 586 688
Afrikka	243 500	835 650	2 717 816	4 963 062	4 931 780
Amerikka	1 599 850	4 226 744	6 016 077	6 708 042	7 260 169
Australaasia	25 050	2 401 024	2 877 440	4 416 843	5 009 281
(Väestöä)	126 408 400	145 129 080	267 935 144	304 715 704	308 992 339

Seuraavan taulukon tekijä esittää II, 318, käyttäen „The Statesman's Year-Book'in” tietoja *vuodelta 1900*: (48)

	Siirto- maita	Pinta-ala (neliömailleissa)		Väestö	
		Emämaa	Siirtomaat etc.	Emämaa	Siirtomaat etc.
Yhdistynyt kuningaskunta	50	120 979	11 605 238	40 559 954	345 222 339
Ranska	33	204 092	3 740 756	38 517 975	56 401 860
Saksa	13	208 830	1 027 120	52 279 901	14 687 000
Alankomaat	3	12 648	782 862	5 074 632	35 115 711
Portugali	9	36 038	801 100	5 049 729	9 148 707
Espanja	3	197 670	243 877	17 565 632	136 000
Italia	2	110 646	188 500	31 856 675	850 000
Itävalta-Unkari	2	241 032	23 570	41 244 811	1 568 092
Tanska	3	15 289	86 634	2 185 335	114 229
(X) Venäjä	3	8 660 395	255 550	128 932 173	15 684 000
Turkki	4	1 111 741	465 000	23 834 500	14 956 236
Kiina	5	1 336 841	2 881 560	386 000 000	16 680 000
Yhdysvallat	6	3 557 000	172 091	77 000 000	10 544 617
Yhteensä.....	136	15 813 201	22 273 858	850 103 317*	521 108 791

(X) *Itävallassa* — *Bosnia* ja *Hertsegovina*. — *Turkissa* — *Egypti*, *Bulgaria* (ja *Rumelia*) ja *Samos*. — *Kiinassa* — *Mantshuria*, *Mongolia*, *Tiibetti*, „*Dzhungaria*” ja *Itä-Turkestan*. — Venäjällä *Buhara* 92 000 neliömailia, *Hiva* 22 300 neliömailia: ? + ? *Port Arthur* etc. ??

tekstistä (ss. 291—2) ei selviä, viitataan enimmäkseen „The Statesman's Year-Book'iin”.

* Näin on Morrisilla. *Toim.*

Minun laskelmani *:

Englanti			Ranska		Saksa		Kaikki kolme ΣΣ	
	mlj. neliömailia	mlj. asukasta						
1815—30	?	126	0.01	0.5	—	—	2.7	148.5
1860	2.5	145.1	0.2	3.4	—	—	8.4	275.4
1880	7.7	267.9	0.7	7.5	—	—	12.5	354.4
1890	9.1	304.7	2.4	35.2	1.0	14.5	14.0	380.1
1899	9.3	309.0	3.7	56.4	1.0	14.7		
maksimi 1860—1880			1880—1890	1880—1890	1880—1890	1860—1880		
(1890 pyyhittävä yli)								

49) Ranskan siirtomaa-alueiden laajeneminen („The Statesman's Year-Book'in" mukaan, v. 1900), I, 420

Aasta	Liittämisvuosi	Pinta-ala	Asukasluku
Intia	1679	197	279 100
Annam	1884	88 780	5 000 000
Kambodsha	1862	40 530	1 500 000
Kotshinkiina	1861	23 160	2 400 000
Tonkin (+ Laos)	1884—93	210 370	13 500 000
	Yhteensä.....	363 027**	22 679 100
Afrikka			
Algeria	1830	184 474	4 430 000
Algerian Sahara		123 500	50 000
Tunisia	1881	50 840	1 500 000
Saharan alue		1 684 000	2 500 000
Senegal	1637	120 000	2 000 000
Sudan	1880	300 000	2 500 000
Norsunluurannikko etc.	1843	100 000	2 500 000
Dahomey	1893	50 000	1 000 000
Kongo ja Gabon	1884	425 000	12 000 000
Ranskan Guinea	1843	48 000	1 000 000
Obock ja Somalin rannikkoalue	1864	5 000	22 000
Réunionin saari	1649	970	173 200
Komorit	1886	620	53 000
Mayotte	1843	140	11 640

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, s. 246. Toim.

** Näin on Morrisilla. Toim.

	<u>Liittämisyvuosi</u>	<u>Pinta-ala</u>	<u>Asukasluku</u>
Nossi Bé	1841	130	9 500
Sainte-Marie	1643	64	7 670
Madagaskar	1896	227 750	3 500 000
		<u>3 320 488*</u>	<u>33 257 010</u>
Amerikka			
Guayana	1626	46 850	22 710
Guadeloupe ja lähi- saaret	1634	688	167 100
Martinique	1635	380	187 690
Pyhän Pietarin ja Miquelon saaret	1635	93	6 250
		<u>48 011</u>	<u>383 750</u>
Oseania			
Uusi Kaledonia ja lähiisaaret	1854	7 700	53 000
Ranskan muut alusmaat	1841—81	1 520	29 000
		<u>9 220</u>	<u>82 000</u>
		<u>$\Sigma\Sigma = 3\,740\,756^*$</u>	<u>56 401 860</u>

Saksan siirtomaat, II. 304

		<u>Pinta-ala</u>	<u>Asukasluku</u>
Oseania			
Keisari Vilhelmin maa	1885/6	70 000	110 000
Bismarckin saaristo	1885	20 000	188 000
Salomonin saaret	1886	4 200	45 000
Marshallin saaristo	1886	150	13 000
Karoliinit	1899	560	40 000
Mariaanit	1899	250	2 000
Samoasaaret			
Savaii	1899	660	12 500
Upolu	1899	340	16 600
		<u>96 160</u>	<u>427 100</u>

* Näin on Morrisilla. *Tolm.*

		<u>Pinta-ala</u>	<u>Asukasluku</u>
Kiina			
Kiautshou	1897	200	60 000
Afrikka			
Togo	1884	33 000	2 500 000
Kamerun	1884	191 130	3 500 000
Saksan Lounais-Afrikka	1884/90	322 450	200 000
Saksan Itä-Afrikka	1885/90	384 180	8 000 000
		<u>930 760</u>	<u>14 200 000</u>
		$\Sigma\Sigma = 1\,027\,120$	<u>14 687 100</u>

Minun laskelmani:			Ergo:			
(1880—1890)	94 350	356 000	1860—	0	—	0
	930 760	14 200 000	1880—	0	—	0
	<u>1 025 110</u>	<u>14 556 000</u>	1890—	1 025 110	14 556 000	
(1890—1899)	1 810	71 100				
	200	60 000				
	<u>2 010</u>	<u>131 100</u>				
	<u>1 027 120</u>	<u>14 687 100</u>	1899—	1 027 120	14 687 100	

50)

Englannin siirtomaat, II. 88

		<u>Pinta-ala</u>	<u>Asukasluku</u>
Intia			
Brittiläinen Intia	1601—1856	1 068 314	221 172 952
Vasalliruhtinaskunnat		731 944	66 050 479
		<u>1 800 258</u>	<u>287 223 431</u>
Eurooppa			
Gibraltar	1704	2	24 093
Malta ja Gozo	1800	117	180 328
Aasia			
Aden ja Perim	1839	80	41 910
Ceylon	1795	25 333	3 448 752
Hongkong	1842	406	354 400
Labuan	1846	30	5 853
Straits Settlements	1819	1 471	512 342
Afrikka			
Ascension	1815	35	430
Basutomaa	1868/83	10 293	250 000

		<u>Pinta-ala</u>	<u>Asukasluku</u>
Kapmaa	1806	276 775	1 787 960
Mauritius	1810	705	337 856
Natal ja Zulumaa	1824	35 019	902 365
Sankt Helenan saari	1651	47	4 545
Länsi-Afriikka			
Gambia	1631	69	14 300
Kultarannikko	1631	40 000	1 473 882
Lagos	1787	985	85 607
Sierra Leone	1789	4 000	74 835
Amerikka			
Bermudasaaret	1609	20	16 291
Kanada	1763	3 653 946	5 185 590
Falklandin ja Pyhän Yrjön saaret	1833	7 500	2 051
Brittiläinen Guayana	1803	109 000	286 222
Brittiläinen Honduras	1670	7 562	34 747
Newfoundland ja Labrador	1497	162 200	202 040
Länsi-Intia			
Bahamasaaret	1629	4 466	53 256
Jamaika ja Turkksaaret	1655	4 359	733 118
Barbados	1605	166	190 000
Windward Islands	17. vuosis.	701	127 800
Leeward Islands	17. vuosis.	784	155 000
Trinidad ja Tobago	1763—97	1 868	273 655
Australaasia			
Fidzhisaaret	1874	7 740	121 738
Uusi Guinea	1884	90 540	350 000
Uusi Etelä-Wales	1788	310 700	1 357 059
Uusi Seelanti	1840	104 470	796 387
Queensland	1859	668 500	498 523
Etelä-Australia	1836	903 690	362 897
Tasmania	1803	29 390	171 340
Länsi-Australia	1829	975 920	168 490
Siirtomaat yhteensä		7 523 780*	21 768 908*
Intia ja siirtomaat			
Yhteensä		9 324 038	308 992 339

{ Itse „historia” näyttää olevan pelkkää tosiasioiden }
 { luettelemista. }

* Näin on Merrisilla, V. I. Lenin on sitä paitsi jättänyt „Australaasia” sarakkeesta pois Victoriaa koskevat tiedot: 87 890 neliömallia ja 1 176 854 asukasta. *Toim.*